

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2017. gada 16. – 22. decembris

Nr. 47 (1513)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

“Man vēl jāuzceļ mūzejs!”

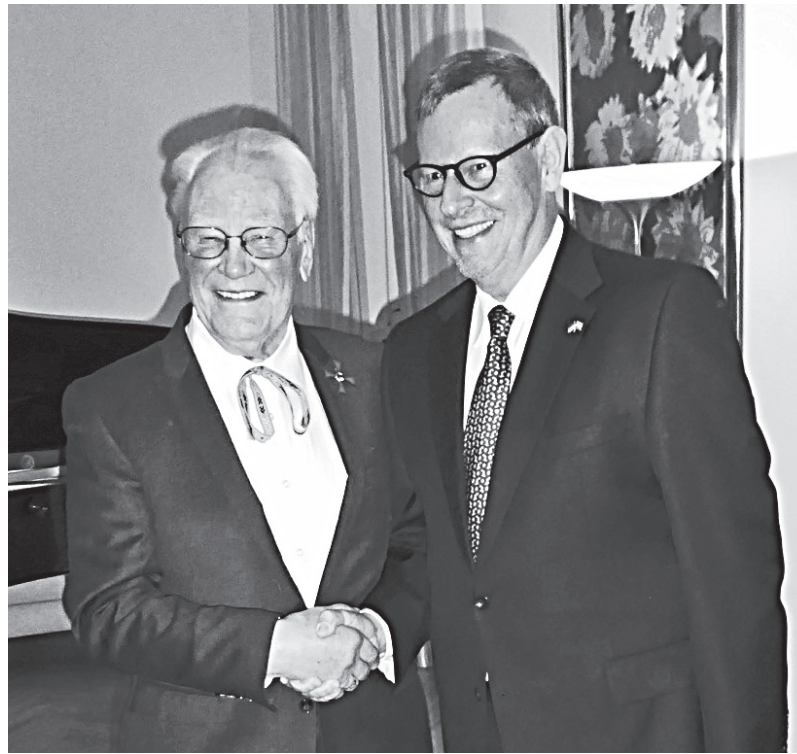
Prof. Valteram Nollendorfam piešķir

Vācijas Federatīvās Republikas 1. Pakāpes Nopelnu krustu

LIGITA KOVTUNA

5. decembrī Rīgā, Mežaparkā, Vācijas vēstnieka rezidencē, kur bija pulcējušies vairāk nekā pus-simt viesu, notika Latvijai pagodinošs sarīkojums, kuŗa iemesls – augstais Vācijas apbalvojums mūsu profesoram Valteram Nollendorfam, Latvijas Okupācijas mūzeja dvēsele. Uzrunas sākumā vēstnieks Rolfs Šute teica: “Pēc nepilniem divarpus gadiem, kopš esmu Vācijas vēstnieks Latvijā, man tāds gods ir pirmo reizi. Šādu ordeni ārvalstīs un ārvalstniekiem piešķir tad, ja saņēmējam bijuši īpaši nopelni, veidojot un uzturot attiecības starp abām valstīm. Un tieši šo divpusējo attiecību veidošana un noturēšana ir arī viens no vēstnieka celākajiem uzdevumiem. Piešķirot ordeni, tiek izteikta īpaša atzinība par nopelniem, strādājot brīvprātīgā kārtā, un tas pavisam noteikti attiecas uz prof. Nollendorfu. Zīmīgi, ka tieši šodien, 5. decembrī, ir Starptautiskā brīvprātīgo diena.”

tijās Okupācijas mūzeja izveidē un vadībā un kur vēl joprojām profesors sabiedriskā kārtā ir mūzeja biedrības valdes priekšsēdis un ārlietu vadītājs. Vēstnieks neminēja, jo droši vien pat nevar iedomāties tās ciņas “redzamā” un “neredzamā” frontē, ko profesors izcīnījis, lai taptu Okupācijas mūzeja *Nākotnes nams*. Turklāt – sabiedriskā kārtā! Taču vēstnieks pieminēja izcilās Nollendorfa prezentācijas, iepazīstinot plašāku sabiedrību kā Latvijā, tā ārvalstīs ne vien ar Okupācijas mūzeja ideju, bet arī ar Latvijas vēsturi, “kas Otrā pasaules kara laikā un pēc tam nozīmēja zemāko punktu vairāk nekā 800 gadu ilgajā vāciešu un latviešu kopīgajā vēsturē” (R. Šute). “Latvijas triju okupācijas periodu atspoguļojums šai mūzejā bijis īpašs izaicinājums un ļoti jutīga tema, un prof. Nollendorfam ir izcili izdevies to parādīt objektīvā skatījumā.” Šā gada augustā pēc Okupācijas mūzeja

Prof. Valters Nollendorfs ar augsto apbalvojumu pie svārku atloka kopā ar Vācijas vēstnieku Rolfu E. Šuti (Rolf E. Schütte) // Foto: Nils Ebdens

Kopā ar dzīvesbiedri Aiju Ebdenu, pianisti Aurēliju Šimkus un prāv. Klāvu Bērziņu // Foto: Nils Ebdens

Vēstnieks arī piebilda kādu gluži praktisku, bet, viņaprāt, nozīmīgu faktu: parasti paejot diezgan ilgs laiks, kopš kandidāta personība tiek izvērtēta, un administratīvais process ilgst vairāk nekā gadu. Prof. Nollendorfa gadījumā tas viss noritējis krietni raitāk, kas liecina par laureāta personību un nopelniem. Vēstnieks pastāstīja Valtera dzīves un profesionālās darbības gājumu, īpaši atzīmējot viņa atgriešanos Latvijā jau kā *prof. emeritus* vācu literatūrā 1996. gadā, kad viņš ar pilnu sparpu iesais-

apmeklējuma un iepazīšanās ar V. Nollendorfu un veikumu Vācijas prezidents Franks Valters Šteinmeiers arī parakstījis dokumentu par augsto Vācijas apbalvojumu. Prof. V. Nollendorfa atbildes runa bija īsti literatūras profesora spožumā un asprātībā, arī teikta perfekta, skaista vācu valodā (nepatējiem to interpretēja tulce). Citējot dižo Gēti un citus, pievienojot savas interpretācijas, Valters pateica plašu programmatisku runu, kuŗā iezīmēja gan savas personiskās un profesionālās

darbības pamatmotīvus, gan tās saites, kas cieši saista starpkultūru saprašanos, arī šodien. V. Nollendorfs: “Šī augstā atzinība man vienlaikus ir arī izaicinājums – es turpināšu darboties arī saprašanās jomās starp savu dzimteni Latviju, Vāciju un Ameriku. Vācu valoda un literatūra, kultūra, ar ko nodarbojos kā pētnieks, manī radījusi cieņu pret to. Vēl vairāk – es to iemīloju. Un par spīti tam, ko var dēvēt par vācu tumšajām, *faustiskajām* dziņām, kam nav nekāda sakara ar to, kas

uzplauka nacionālsociālistu kundzības laikā. Nav savienojami holokausts un vācu humānisms, nav nekā kopīga Hitleram ar vācu literatūras klasikas cilvēciskajiem ideāliem. Vēl vairāk – daudziem maniem ebrēju kolēģām Amerikā vācu klasiskā literatūra bija garīgais patvērumš. Šodien es pateicos Vācijai par nozīmīgo apbalvojumu, kā arī dzimtajai Latvijai un Amerikai – valstij, kas deva man pajumti un iespēju kļūt par ģermānistikas profesoru ASV.”

Profesors atcerējās, ka pēc bēgļu gaitām Vācijā, kas sākās 1944. gadā, 1950. gadā viņš, iebraucis Ņujorkas ostā, pirmo reizi savām acīm skatīja Brīvības statuju. “Amerika un tās profesori man, nepieredzējušam imigrantu bērnam, deva iespēju pašam kļūt par profesoru.” Nopietnas atziņas mijās ar “literāriem jociņiem”, tostarp Nollendorfa tezi par to, ka viņā kā katrā cilvēkā mīt arī *mefistofēlītis*, kas urda un neļauj atslīgt slinkuma gultā, jo – “Man vēl jāuzceļ mūzejs!” –, teica Nollendorfs, un klātesošie, kas labi pārzina situāciju, spārīgi aplaudēja. Būdamš dzejnieks un lirikišs, Nollendorfs nepiemirsa arī “mūžīgi sievišķo”, kas augšup ceļ, un pateicās par draudzību un mīlestību, ko bauda pats un kas atpestī un samierina.

Sarīkojuma izskaņā viesiem tika ļoti īpaša dāvana – žilbinošs pianistes Aurēlijas Šimkus koncerts. Māksliniece uz šo sarīkojumu, Vācijas vēstniecības aicināta, bija īpaši ieradusies no Ķelnes, kur šobrīd papildinās savā profesionālajā karjērā.

Pie latviešiem
Zviedrijā

2. lpp.

Franka
Gordona un
Sallijas
Benfeldes
komentāri

5. lpp.

Intervija
ar Vairu
Viķi-Freibergu

7. – 8. lpp.

Saruna ar
Daugavas
Vanagu
“opozicionāru”

9. lpp.

Ziņas
no Latvijas
novadiem

10. lpp.

Mairis Briedis
ar Oleksandru
Usiku cīnīsies

Rīgā

12. lpp.

9 770934 67501 8 47

JAUNUMS!

Brīvās Latvijas dāvanu pasūtīnājumi

Cienījamie, uzticīgie, ilggadējs *BL* lasītāji!
Droši vien arī Jūsu draugu, radu un paziņu lokā ir cilvēki, kuŗi nepasūtina mūsu avīzi. Dažādu iemeslu pēc – cits saka, ka visu informāciju izlasot tīmeklī, cits – ka nav laika lasīt, vēl cits negrib izdot naudu...

Atjaunojot savu abonementu, Jūs varētu gan piesaistīt mūsu pulkam jaunus lasītājus, kas šobrīd ir ļoti, ļoti svarīgi avīzes pastāvēšanai, gan arī uzdāvināt vērtīgu dāvanu – *BL* abonementu uz pusgadu diviem cilvēkiem, pats par to nemaksājot neko naudas izteiksmē.

Pasūtīniet avīzi – drukātā vai digitālā formā – diviem jūsu izraudzītiem cilvēkiem, un *BL* samaksās visus izdevumus. Vai nav lieliska dāvana? Un atgādinājums draugiem par to, ka Jūs par viņiem domājat.

BL pienāks Jūsu draugu mājās, ja aizpildīsiet šo kuponu un kopā ar savu abonementa pagarinājumu atsūtiet uz Rīgas redakciju Ģertrūdes ielā 27, LV-1011, Latvija
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv
tālrunis uzziņām +371 67326761

Lūdzu nosūtīt *BL* dāvanas abonementu

1.

_____
Saņēmēja vārds, uzvārds

_____
Adrese

_____
Sūtītāja vārds, uzvārds

2.

_____
Saņēmēja vārds, uzvārds

_____
Adrese

_____
Sūtītāja vārds, uzvārds

Profesore Baiba Kangere viesojas Stokholmā

Profesore *em* Baiba Kangere no Rīgas, Latvijas vēstnieks Zviedrijā Marģers Krams un Latviešu Pensionāru apvienības Stokholmā priekšsēde Diana Krumins Engstedt // Foto: Astride Sköldebring

Stokholmiešiem labi pazīstama baltu filoloģe Baiba Kangere no Rīgas (agrāk pasniedzēja Stokholmas universitātē) runāja par latviešu valodu un visām tām izmaiņām, kas notiek, pateicoties iespaidiem no ārpusas, Latviešu Pensionāru apvienības Ziemsvētku sarīkojumā 7. decembrī Latvijas vēstniecībā. Referāts izraisīja daudz jautājumu, un vēlāk diskusijas pie bagāti klāta svētku galda, ko saimnieces Dzintra Straubergs, Ede Svarāns un Sarmīte Andersons bija sarūpējušas.

Netrūka arī *glögg* (karstvīna), Rīgas pīrāgu un dzeltenmaizes no Vijas Valters virtuves.

Tika arī dziedātas Ziemsvētku dziesmas Annas Petraskevicas padījumā, skaitīti dzejoļi un lasīta viena K. Skalbes pasaciņa.

Visi klātesošie bija sajūsmā par to, ka arī Latvijas vēstnieks Zviedrijā Marģers Krams piedalījās pensionāru svētku svinēšanā.

Latviešu Pensionāru apvienība Stokholmā sūta sirsnīgus Ziemsvētku sveicienus visiem pensionāriem Latvijā.

Tradicionālais baltiešu

ZIEMASSVĒTKU KONCERTS

svētdien, 17. decembrī, plkst. 18.30

All Saints Church, Notting Hill,
Clydesdale Road, London W11 1JE.

Piedalās:

Londonas igauņu jauktais koris

Londonas latviešu koris

Lietuviešu Kristīgās baznīcas koris „Gausa”

Deivs Klarks, ērģeles

Pēc koncerta Baltiešu Mūzikas apvienība aicina visus pakavēties pie glāzes karstvīna, piparkūkām un citiem svētku labumiem!

leeja par ziedojumiem

Kāpēc es lasu BRĪVO LATVIJU?

Kristaps Grasis,
ELA priekšsēdis

“Abonēju *Brīvo Latviju*, jo ir būtiski atbalstīt diasporas medijus, kas mums spēj dot objektīvu informāciju un notikumu analīzi, kā arī tik ļoti svarīgo skatu no malas. Kas publicēts *Brīvā Latvijā*, tas paliek ierakstīts vēsturē.”

Jūsu abonements ir svarīgs, lai mūsu laikraksts arī turpmāk pastāvētu un paustu objektīvu un vispusīgu informāciju! Pasūtīniet *BL* saviem radiem un draugiem Latvijā, savai dzimtajai skolai, bibliotēkai! Uzdāviniet abonementu sirmajiem leģionāriem, kuŗiem tik ļoti vajadzīgs sarunbiedrs!

Par pasūtīnāšanu mītnes zemēs skat. 11. lpp.

Viena gada abonementa cena, pasūtīnot avīzi Latvijā, – 49 EUR.

Samaksa jāveic, naudu ieskaitot SIA VESTA-LK, Reģ. Nr.: 40003905506, SEB banka, konta nr.: LV80UNLA0050016243516, SWIFT kods: UNLALV2X ar norādi “*BL* abonements”.

Pasūtīnāt *BL* varat arī Rīgas redakcijā Ģertrūdes iela 27, Rīgā, LV-1011, tālr. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Jansona ieskatā uzticētais uzdevums līdz maija beigām ir paveicams. Saskaņā ar likumu zinātniskā izpēte veicama līdz 2018. gada 31. maijam. Tāpat paredzēts publicēt arī dokumentus par Komunistiskās partijas lomu okupācijas režīmā. “Tas ir jādara, lai pārvarētu pagātni un totalitārais režīms nekad vairs neatkārtotos,” uzsvera Jansons. Viņš akcentēja, ka paredzēts publicēt informāciju ne tikai par VDK informātoriem, bet arī informāciju, kas parāda VDK vietu okupācijas varas piramīdā. Politiskis pielāva, ka, ja būs nepieciešami līdzekļi, lai nodrošinātu dokumentu nodošanu arhīvam, naudu varētu paredzēt no valsts budžeta līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem. Pašlaik ir sagatavots likumprojekta sākotnējais variants, kas vēl var mainīties, saņemot koalīcijas partneru iesniegtos papildinājumus. Saskaņā ar šo projekta pašreizējo versiju plānots noteikt, ka likuma mērķis ir nodrošināt PSRS un LPSR okupācijas režīma varas sistēmas izgaismošanu, publicējot Latvijas Komunistiskās partijas un LPSR VDK dokumentus ar to zinātniskiem komentāriem. Likumprojekta pašreizējā versijā plānots noteikt, ka minētos dokumentus, kā arī arhīva dokumentus par Komunistiskās partijas un VDK mijiedarbību un šo abu institūciju vietu un lomu totalitārajā varas sistēmā publicētu ar zinātniskajiem komentāriem. Publicēšanas kārtību noteiktu Ministru kabinets. Dokumentus būtu paredzēts nodot arhīvam līdz 2018. gada 1. martam.

***

Piemīņas zīme Polijas karalim Stefanam Batorijam

Pēc Latvijas Poļu savienības Daugavpils nodaļas iniciatīvas Daugavpilī, netālu no Cietokšņa, pie 3. maršruta tramvaja galapunkta, plānots uzstādīt vides objektu – piemiņas zīmi Polijas karalim Stefanam Batorijam. Batorijs 1582. gadā Dinaburgai piešķīra Magdeburgas tiesības, kas ļāva pilsētai strauji attīstīties. Izskatot minēto ieceri Daugavpils pilsētas domes Pilsētbūvniecības un vides komisijā, tā tika atbalstīta, taču tika noraidīta tās autoru izvēlēta vieta pieminēklā uzstādīšanai – pie Cietokšņa Michaila vārtiem. Komisijas locekļi vides objekta izvietojumam ieteica citu vietu – pie 3. maršruta tramvaja galapunkta. Lai pielāgotu vides objektu jaunajai atrašanās vietai, tajā paredzēts ieviest korekcijas. Piemiņas zīmes autors ir Daugavpils mākslinieks Romualds Gibovskis.

Stefans Batorijs

Tajā ar simboliska pulksteņa, zobratu un rādītāju palīdzību būs atspoguļota Dinaburgas vēsture pirms un pēc Magdeburgas tiesību piešķiršanas ar visiem tās vēsturiskajiem nosaukumiem. Vides objekts saturēs arī Batorija bāreljefu, faksimila parakstu un skaidrojumu.

***

Piemīņas zīmes atklāšana Zēdelgemā iekļauta “Latvija – 100” notikumu kalendārā

Zēdelgemā – Beļģijas pilsētā, kur pēc Otrā pasaules kara britu gūstā tika turēti ap 12 tūkstoši Latvijas karavīru.

2018. gada oktobrī tiks atklāts “Piemineklis Brīvībai”. Zēdelgemas pašvaldības un Latvijas Okupācijas muzeja sarīpētās piemiņas zīmes atklāšanas sarīkojums ir iekļauts “Latvija – 100” notikumu kalendārā.

***

Uzsākts darbs pie dokumentālās filmas “Katra diena simtgadē”

Par godu Latvijas simtgadei režisore un producente Dzintra Geka uzsākusi darbu pie dokumentālās filmas “Katra diena simtgadē”. Filmā visa 2018. gada garumā tiks dokumentēta viena diena Latvijā.

Pie projekta īstenošanas strādās divas filmēšanas komandas, tiks iesaistīti jaunie režisori, kā arī Latvijas reģionālās televīzijas. Projekta ideja ietverta jau filmas nosaukumā, proti, no 2018. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim filmas veidotāji dokumentēs katru aizvadīto dienu Latvijā, fiksējot norises dabā, sabiedrībā, pilsētā un laukos, aptverot visu Latvijas teritoriju un veidojot palielo liecību par šo laiku. Akcijā “Dod kadru Latvijai” Latvijas iedzīvotāji tiks aicināti piedalīties filmas tapšanā – iesūtīt video, dalīties ar kādu emocionāli nozīmīgu notikumu savā vai ģimenes dzīvē. Iesūtītie video materiāli kalpos kā unikāls papildinājums filmas veidotāju vēstījumam par to, kādi mēs bijām, kā mēs nodzīvojam katru Latvijas simtgades dienu, ļaus ielūkoties tur, kur nebūs klātesoši filmas veidotāji un operatori.

***

Kairā atklās

Latvijas simtgades stendu

Latvijas stendā Kairas grāmatu tirgū tiks piedāvāta informācija par trīs temu blokiem: Latvijas literatūra un tradīcijas – mūsdienu sievietes rakstniecība, Latvija – dzintara zeme; Latvija kā tūrisma galamērķis un vispārēja informācija par Latviju. Plānots sadarbibā ar Ēģiptes izdevniecību *Sphinx* tulkot arābu valodā un publicēt trīs publikācijas ar darbu fragmentiem pēc pašu autoru izvēles, no V. Viķes-Freibergas, N. Ikstenas un L. Kotas (Muktupāvelas) darbiem, kuri būs papildināti ar esejām par autorēm, kuŗas raksta pašas autore. Plānotais publikāci-

ju apjoms – 320 lappuses., tirāža – 800 eksemplāru. Publikāciju iznākšana plānota 2018. gada janvārī un tas plānots prezentēt Kairas grāmatu gadatirgū, Latvijas Simtgades stendā 2018. gada janvāra beigās – februārī. Plānota arī atkārtota S. Kalnietes grāmatas “Ar balles kūrēm Sibīrijas sniegos” tirāža 500 eksemplāru apjomā (no šī projekta finansējuma). Stendā tiks rīkota literatūras pēcpusdienu un piedāvāts autoru darbu fragmentu lasījums latviešu, angļu un arābu valodā.

***

Muzejs “Latvieši Pasaulē” dodas ekspedīcijā uz Argentīnu pētīt latviešu diasporu

Kad Latvijā kokiem lapas jau nobirušas un iestājies tumšais rudens laiks, dienviņu puslodē sāk gaidīt vasaru. 18. novembris Buenosairesā, Argentīnas galvaspilsētā, tiek sagaidīts vēlā pavasarī. Šis bija īpašs gads, jo Latvijas 99. gadadiena tika svinēta pēdējo reizi latviešu kopā sanākšanas vietā – Latviešu draudzes namā, Buenosairesas provincē. Celts latviešu rokām 1951. gadā Urlingamā, aptuveni 40 kilometrus no Buenosairesas centra, šogad nams piedzīvoja savu 66. dzimšanas dienu. Diemžēl nedaudzo palikušo latviešu ģimeņu un negatīvā finansiālā stāvokļa dēļ šī gada decembra beigās tas tiks nodots Argentīnas luterāņu draudzei. Tas mudināja muzeju un pētniecības centru “Latvieši pasaulē” doties ekspedīcijā, lai ievāktu ziņas un materiālus par latviešiem, kuŗi iebraukuši Argentīnā pagājušajā gadsimtā, kā arī pēdējās desmitgadēs jau pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas.

Kopš 19. gs. sākuma migrācija ir bijusi svarīga sastāvdaļa Argentīnas vēsturē. Migrācijas viļņi, pirmkārt, no Eiropas, bet vēlāk no Argentīnas pierobežas un citām Latīņamerikas valstīm, ir veicinājuši Argentīnas nācijas veidošanos un tās turpmāko attīstību. Buenosairesā ir viena no eiropiskākajām pilsētām Latīņamerikā, jo liela daļa iedzīvotāju ir eiropiešu izcelsmes. Kultūru sajaukšanās Argentīnā radījusi unikālu dzīves stilu, tāpat arī neatkarīgojamo mūzikas, dejas, valodas un kulinārijas sajaukumu. Ar imigrantu ierašanos Buenosairesā var iepazīties Imigrantu muzejā (*Museo de los Inmigrantes*), kas atrodas ostas rajonā un ir kādreizējais imigrantu hotelis, kas devis naktsmitni un patvērumu iebraucējiem no 1911. līdz 1953. gadam. Pavisam netālu no muzeja atrodas neliela iela, kas nosaukta Latvijas vārdā (*Calle Letonia*). Šī iela ir bijušās Latvijas goda konsules Argentīnā – Mirdzas Rastbergs Zalts – nopelnis, kad tā tika nosaukta pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas deviņdesmito gadu sākumā. Pašlaik šajā ielā atrodas Argentīnas nacionālā pasta ēka.

SPILGTS CITĀTS

Čeka un trejdeviņi grēku gadi

Portālā *LA.lv* publiciste **Sanita Upleja** raksta par “mūžvecajām” kaislībām ap tā dēvētajiem čekas maišiem un to atvēršanas iespēji. Mūsu lasītājiem sniedzam nelielu ieskatu autorei pārdomās par šo “karsto” tematu.

Neviļus pārņem sajūta, ka daļa sabiedrības gaida no šiem maišiem izgāzāmius mistisku grēku plūdu straumi, kuŗa vienā rāvienā aizskalos divdesmit septiņos neatkarības gados krājušos aizsērējumus. Ar cerību, ka pēc ūdeņu noskriešanas mēs dzīvosim citu – jaunu un skaistu – dzīvi salīdzinājumā ar to muļļāšanos, ko esam pieredzējuši trejdeviņos atgūtās neatkarības gados.

Apzināta sadarbība ar čeku ir grēks, ko tik viegli un vienkārši nevar piedot un atlaist.

Tāpat kā par to, ka totalitārā iekārta ir atstājusi ļoti dziļas pēdas mūsu sabiedrības domāšanā un rīcībā un ka atbrīvošanās no tām ļoti ilgs un garš process.

Tomēr man ir zināmas bažas, ka pēc šo mītisko maišu atvēršanas mūs sagaida liela vilšanās. Jo tā diez vai būs kāda Pandoras lāde, no kuŗas bez apstājas nāks arvien jaunas un jaunas atklāsmes, kas mums tiks attīrīties un kļūt labākiem, nekā esam bijuši šajās atjaunotās valsts desmitgadēs. Drīzāk varētu sanākt kā latviešu pasākās, kur beigās čiks vien sanāca vai medus poda vietā pagrabā gaidīja iztukšītis.

Nezinu, vai istā vietā ir salīdzinājums, bet mēs jau reiz ar lielu aizrautību salīdzinoši nesen atlaidām Saeimu, cerēdami, ka ar vienu vēzienu var aizslaucīt visas nebūšanas un Latvijas demokrātijas pusaudžu gada grūtības. Taču drīz vien sekoja liela vilšanās, jo jaunajā 11. Saeimas sastāvā tāpat netika pildīti solījumi, notika partiju šķelšanās un galu galā 12. Saeimā tika ievēlēti savdabīgi jaunveidojumi un vairāki, viens par otru skaļāki huligāni. Vai to var saukt par attīrīšanos un mainīšanos uz augšu?

(No portāla *LA.lv*)

***

Ziemsvētki 1685. gada Parīzē – Rīgas senās mūzikas centrā

Baroka orķestra *Collegium Musicum Riga* solisti, baroka koris *Collegium Choro Musici Riga* un diriģents Māris Kupčs visiem senās mūzikas mīļotājiem dāvina Ziemsvētku gaidīšanas koncertu, atskaņojot 17. gadsimta franču komponista Marka Antuāna Šarpentjē Ziemsvētku stāstu “*Pastorale sur la Naissance de Notre Seigneur Jésus-Christ*”. Koncerts notiks 21. decembrī plkst. 20.30 Rīgas Sv. Marijas Magdalēnas baznīcā. Franču 17. gadsimta garīgās mūzikas izcilais pārstāvis Marks Antuāns Šarpentjē izveidoja savam laikmetam jaunu mūzikas skanējumu, ko pretēji citu komponistu novatoru darbībai apbrīvoja un slavēja arī viņa laikabiedri. 21. decembra koncertā klausītājiem būs iespēja atklāt līdz šim Latvijā nedzirdētu Francijas karaļa Luija XIV jeb Saules karaļa laika mūzikas pērli – pastorāli par Jēzus Kristus dzimšanu jeb “*La Pastorale sur la Naissance de Notre Seigneur Jésus-Christ*”, kuŗa ir rakstīta pēc ierastās Versaļas galma prakses un, paredzot ļoti intīmu gaisotni un tiešu mūziķu kontaktu ar klausītāju, bija atskaņota zinošākajam tā laika kritiķim – pašam Saules karalim. Pastorāle bija populārs žanrs 17. gadsimta otrajā pusē, kuru Šarpentjē pārstāv vairākkārt. Pastorālē “*Pastorale sur la Naissance de Notre Seigneur Jésus-Christ*” darbojošās personas – ganiņi, vecākais gans un eņģeļi – ļoti personīgi izstāsta priecīgo notikumu

par bērniņa dzimšanu, kuŗš pasauli atbrīvos no visa ļaunā, tai iegūstot mazas reliģiskās operas formu.

***

Latvijas Teātra Zelta fondā – Solveiga Raja un Silvija Bitere

10. decembrī Latvijas Nacionālās operas un baleta Beletāžas zālē notika Latvijas Teātra Zelta fonda dalībnieku godināšanas vakars.

Latvijas Leļļu teātra aktrise Silvija Bitere

Svinīgā gaisotnē ar mecenātu Borisa un Ināras Teterevu fondu, SIA “Silvanols”, Jaņa Zuzāna, Paula Anteina un Latvijas Nacionālās operas un baleta atbalstu tika godināti Latvijas Teātra Zelta fonda dalībnieki. No 2007. gada fondā tiek uzņemti skatuves mākslinieki, kuŗi devuši īpašu ieguldījumu teātra nozarē. Patlaban Latvijas Teātra Zelta fondā ir 14 skatuves mākslinieki – vecmeistari un ar teātra mākslu saistīti cilvēki. Šogad Teātra Zelta fonds uzņēma vēl divus skatuves māksliniekus – Latvijas Nacionālās operas solisti Solveigu Raju un Latvijas Leļļu teātra aktrisi Silviju Biteri.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Palestīniešu pašpārvaldes prezidents Mahmuds Abass, ka zināms, prasa, lai Izraēla aizvācas no t. s. Rietumkrasta (*West Bank*) un atgriežas savās “starptautiski atzītās robežās”.

Atgādināsim, ka ja kāda valsts, piemēram, vēlas iestāties Eiropas Savienībā, to uzņem tikai tad, ja tai ir “starptautiski atzītās robežās”.

Bet šai gadījumā prasās juridisks precizējums. Runa ir par t. s. “zaļo līniju”, kas tika nosprausta 1949. gadā pamiera ietvaros (bez kāda mierlīguma), atdalot no 1948. g. 14. maija proklamētas ebrēju valsts teritorijas to teritoriju, ko ieņēma Jordānijas karaspēks un kas tika iekļauta šajā karalistē. 1967. gada Sešu dienu karā Izraēla to okupēja un sasniedza Jordanas upi, kuŗa vēlāk, kad starp Jordaniju un Izraēlu tika noslēgts patiens mierlīgums, kļuva par istu robežu starp abām valstīm.

Taču “zaļā” 1949. gadā nospraustā līnija arī joprojām visās kartēs apzīmēs Izraēlas “likumīgo” teritoriju atšķirībā no okupētajiem palestīniešu novadiem.

Un te patiešām īpašs gadījums ir Jeruzaleme. Ne velti luterāņi baznīcā dzied “Ak, Jeruzaleme, mosties”, jo šī pilsēta ir svēta ne tikai manai tautai un islamticīgajiem, bet arī kristiešiem, jo Jēzus tur sprediķoja un tika krustā sists.

1947. gada 29. novembrī, kad ANO Kopsapulce pieņēma rezolūciju par Palestīnas (britu mandāta teritorijas) sadalīšanu divās valstīs – vienu ebrējiem, otru arābiem, bija paredzēts, ka Jeruzaleme netiks ne vieniem, ne otriem, bet kopā ar Betlēmi kļūs par *corpus separatum* – eksteritoriālu veidojumu zem nez kādas “starptautiskas pārvaldes”. Šis utopiskais plāns tā arī palika ANO archīvā...

Vārdu sakot, no 1949. līdz 1967. gadam, atbilstot minētā pamiera noteikumiem, Izraēla pārvaldīja Jeruzalemes “jaunos” – rietumu – kvartālus, kamēr vēsturiskā Vecpilsēta ar jūdaisma lielāko svētvietu – Rietumu sienu (Raudu mūri), islamticīgajiem svēto “Al Aqsa” mošeju un kristietībai svēto Jēzus kapa katedrāli palika Jordānijas varā. Bet šis karalistes galvaspilsēta kā bija, tā palika Amana Jordānas pretējā krastā.

1967. gada Sešu dienu karā Izraēlas karaspēks ieņēma Jeruzalemes Vecpilsētu un tās austrumu sektoru, kur mīt arābi, un šo pilsētu “apvienoja” vai “atbrīvoja” (kā nu kurš to uztvēra).

Un tagad ASV prezidents Donalds Tramps, kurš vieglprātīgi uzskata, ka Izraēlas un palestīniešu konfliktu iespējams atrisināt, noslēdzot darījumu (*deal*), š. g. 6. decembrī nāca klajā ar patētisku

“Starptautiski atzītās robežas” un Jeruzalemes statuss

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

deklarāciju, svinīgi paziņojot, ka Jeruzaleme ir Izraēlas galvaspilsēta! Tas briesmīgi saniknoja ne tikai palestīniešus, bet arī – nosacīti – “islama pasauli”, jo Mahmuds Abass neatlaidīgi prasa, lai Jeruzalemes austrumu daļa ar Vecpilsētu kļūtu par iecerētas Palestīnas valsts galvaspilsētu. Divu valstu galvaspilsētas vienā pilsētā – tas pat tehniski grūti īstenojams.

Donalds Tramps, 6. decembrī nākot klajā ar šo deklarāciju, gribēja izdabāt Benjaminam Netanjahu, daudzajiem Izraēlas draugiem ASV kongresā, kā arī vairākiem miljoniem t. s. evaņģēliķu, kas akli tic Bībeles pravietojumiem.

Sašutuma vētra islama pasaulē un bažas rietumvalstīs lika ASV valsts departamentam jau 7. decembrī precizēt, ka Tramps nedomājot apšaubīt Jeruzalemes “galīgā” statusa izlemšanu Izraēlas un

palestīniešu konflikta atrisināšanas ietvaros (kad pūcei aste ziedēs? – F. G.)

No Vašingtonas tika arī dots mājiens Benjaminam Netanjahu – lai pārāk skaļi neļūsmo!

Bet Jeruzaleme taču galu galā IR Izraēlas galvaspilsēta: tur atrodas prezidenta un premjera rezidences, valdības nams, parlaments, Augstākā tiesa. Un kad ārvalstu vēstniekiem jātiekas ar Izraēlas Ārlietu ministrijas ļaudīm, viņi no Telavivas brauc uz Jeruzalemi.

Itin visās kartēs, tostarp tajās, ko izdod *National Geographic* vai “Jaņa Sēta”, Jeruzaleme apzīmēta kā Izraēlas galvaspilsēta.

Diemžēl Donalds Tramps, būdams impulsīvs un, teiksim, ne pārāk gudrs, nesaprata, ka brāvūra ir bistama, kad, kā teicis Ļeņins (Uljanovs), “no dzirksteles iedegas liesma”.

SALLIJA BENFELDE

Pagājušajā sestdienā, 8. decembrī, Nacionālā apvienība (NA) savā kongresā ievēlēja jaunu partijas valdes priekšsēdi – Saeimas frakcijas vadītāju un līdzšinējo partijas līdzpriekšsēdi Raivi Dzintaru. Kā zināms, jau sākumā, apvienojot partijas “Visu Latvijai!” un “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”, bija vienošanās, ka pakāpeniski jāpārīet uz vienu partijas priekšsēdi. Tagad tas ir noticis. Protams, kongress ievēlēja arī valdi un Ētikas komisiju, kā arī veiktas izmaiņas partijas Statūtos.

Kongresā skanēja ne mazums skaistu vārdu un patriotisma pilnu atziņu. “Politika mums nav tikai nodarbošanās. Tā ir misija. Okupācijas režīms mūsu valstij fiziski un garīgi izplēsa labāko tautas daļu. Mums tā fiziski un garīgi ir jāatgriež Latvijai. Atbalstot ģimenes ar bērniem, stiprinot valstisko apziņu, audzinot cilvēkus kultūrā un latviskā vidē. Ja Nacionālā apvienība būtu dzīvojuši ērtā pašapmānā par visa nolēmību un neietekmējamību, šodien nenāktu ierēdņi uz Saeimu mums atskaitīties, kā normatīvajos aktos iestrādā valstiskās audzināšanas principus. Tad šodien nebūtu krietni lielāks atbalsts ģimenēm ar bērniem. Tad valdošās partijas nepakļautos mūsu gribai jautājumos par valodas un pilsonības lietām. Tad turpinātu plaukt uzturēšanās atļauju tirdzniecība Krievijas pilsoņiem. Tad *Saskaņa*, visticamāk, jau būtu valdībā un Latvijas Simtgadi mēs sagaidītu pavisam citādi,” kongresa atklāšanas runā sacīja Raivis Dzintars.

Nenoliedzami, NA ir panākusi pabalstu palielināšanu ģimenēm ar bērniem un patriotiskā audzināšana ir viens no tiem jautāju-

miem, par kuŗiem NA nepārtraukti atgādina. Arī uzturēšanās atļauju tirgošana ir bijis jautājums, kuŗā NA nav piekāpusies. Jau daudz bēdīgāk ir ar tiesiskumu Latvijā. Arī mūsu laikraksts ir rakstījis par maksātspējas administratoriem, par korupciju tiesās un apšaubāmiem notāru darījumiem, bet NA ir uzskatījusi un uzskata joprojām, ka šajā jomā gandrīz viss kārtībā, bet “nekārtības” tiek veiksmīgi labotas. Par patriotisko audzināšanu jāteic, ka tradīciju ievērošana, skaisti lozungi un dziesmu dziedāšana vien cilvēkus nepadara par patriotiem. Tiesiska, godīga valsts, kuŗai rūp visi tās pilsoņi, padara to par mīlētu un cienītu neatkarīgi no tautības. Vēl jāpiebilst, ka NA programmā “Mērķi Latvijas Simtgadei” pat ar vārdu nav pieminēts jēdziens “tiesiskums”, bet gana daudz runāts par ģimenēm, jaunsargiem, zemessargiem, drošību un nodokļu atlaidēm, kā arī par kultūru un latviešu valodu. Ja atceramies kādreiz lietotos jēdzienus “pamati” un “virsbūve”, tad NA daudz runā par skaistu “virsbūvi”, bet pamatus, manuprāt, neaiztiek. Galu galā tās labās un pareizās lietas, par kuŗām runā NA, var veidoties un tikt veidotas tikai tad, ja tiek ievēroti demokrātijas un tiesiskuma pamatprincipi.

Tomēr atsevišķs stāsts, manuprāt, ir par ģimeni un bērniem un NA izpratni par to, kas jādara, lai latviešu nekļūtu aizvien mazāk un lai lielu tautas daļu neveidotu mazizglītoti cilvēki, cilvēki ar zemu pašapziņu un kroplīgu pasaules uztveri, galu galā – lai samazinātos cilvēku skaits ar kriminālām nosliecēm. Un te nu jāteic, ka NA, tāpat kā citas partijas, nav vēlē-

jusies redzēt patieso stāvokli daudzviet Latvijas ģimenēs, nav pamanījusi t. s. “sistēmas bērnus”, kā tagad tiek dēvēti bērnumam bērni. Uz ielas aizmirsti vai dzīvokļos atrasti pārsaluši, neēduši bērni, piekauti, bērni, kuŗu vecākiem galvenā dzīves vērtība ir alkohola pudele. Nav nemaz tik reti, kad bērnu no tādas ģimenes nākas vest uz slimnīcu un cīnīties par viņa dzīvību, un ne vienmēr bērnu izdodas glābt. Bet bērni no bērnumam nav gatavi normālai ikdienas dzīvei, daļa no viņiem tiek fiziski un morāli traumēti vēl zīdaiņa vecumā un kļūst par kaut ko līdzīgu bezdomu iebiedētiem *zombijiem*. Skandalu sabiedrībā izraisīja Latvijas Televīzijas raidījums “Aizliegtais paņēmiens”, kuŗā tika parādīta Rīgas Kapseļu ielas zīdaiņu nama un bērnumama ikdiena. Tikai tad politiķi pamanīja tur notiekošo. Vēl pirms tam žurnālisti pievērsa uzmanību notiekošajam bērnumam, un tur izaugušie bērni tagad tiek dēvēti par “sistēmas bērniem”, jo tā ir izveidojusies sistēma, kas tur nonākušos padara par dzīves pabērniem. NA, kas sakās esam ģimeņu un bērnu sargātāja un interešu aizstāve, neko no šīs skarbās dzīves nebija redzējusi. Protams, vieglāk un vēlētajiem pamanāmāk ir skaļi vēstīt par pabalstiem ģimenēm un vicināt patriotisma karogu. Mainīt vidi bērnumam, cīnīties pret sabiedrības aizspriedumiem pret šiem bērniem ir smags un reizēm nepatīkams ikdienas darbs, kuru grūti uzcelt uz pjedestāla un ar to lepoties uz katra stūra. Jā, šobrīd tiek runāts, ka aptuveni 1500 bērnus, kuri mīt Latvijas bērnumam, vajadzētu nodot audžuģimenēm un bērnumam

likvidēt. Taču tajā lielākais nopelns ir žurnālistiem, it sevišķi sabiedriskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kuŗi dienu pēc dienas par to runāja, rakstīja un veidoja raidījumus.

Starp citu, pagājušās nedēļas žurnālā *Ieva* bija lasāms mācītāja Juŗa Cāliŗa un viņa sievas Sandras stāsts par to, kā viņi sešpadsmit gadu laikā “Zvanniēkos” pieņēmuši un izaudzinājuši aptuveni simt bērnu, kuŗi bija dzīvu vecāku bāreņi. Stāsts bija šokējoŗs, to lasot bija jādomā – vai tieŗam kaut kas tāds var notikt Latvijā, Eiropā? Vai tieŗam dzērāji un varmākas var mierīgi dzīvot tālāk pēc tam, kad visi bērni atņemti? Jā, tie, kuŗi savus bērnus sit un mērdē badā, līdz viņus vairs nevar glābt pat mūsdienu medicīna, stājas tiesas priekŗā. Bet sistēma jau īpaŗi šobrīd nemainās, pozitīvas pārmaiņas nes vienīgi ģimenes, kuŗas

vēlas ņiem bērniem palīdzēt, kamēr politiķi lielāko tiesu runā par to, ka vajag dzemdēt vairāk bērnu un vajag viņus audzināt patriotisma garā.

Jāsecina, ka jau minētais NA kongress ne ar ko nepārsteidza, politiķi sacīja to, ko nebija grūti paredzēt, un ir skaidrs, ka galvenais ir skaļi un labi redzami vicināt patriotisma karogu, jo vēlēšanas jau nākamajā rudenī. Smago un nepateicīgo ikdienas darbu ar dzīves pabērniem dara citi, daudz nerunājot un nereklamējoties. Atliek cerēt, ka arī NA sadzirdēs Jura Cāliŗa sacīto žurnālam *Ieva*: “Galvenais – katru reizi, atsaucoties kaut kam labam, mēs ne tikai izdarām šo labo darbu, bet veidojam Latviju tādu, kādu mēs to gribam redzēt. Tad mēs visi jūtamies cits citam vajadzīgi, piederōši un saistīti un tieŗam sākam kļūt par valsti un tautu – citu Latviju.”

ZIŅAS	BIZNESĀ PORTĀLS NOZARE.LV	ARHĪVS	APSKATI
PR SERVICE	MEDIJU MONITORINGS	TULKOJUMI	FOTO UN VIDEO

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
 marketing@leta.lv
 +371 – 672 225 09
 www.leta.lv

LETA
 nacionālā informācijas aģentūra

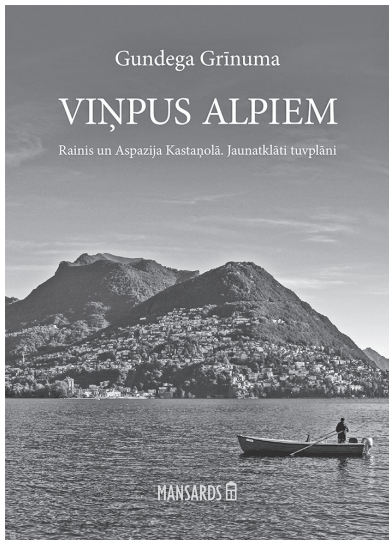

EDUARDS SILKALNS

Dzejniekpāris Šveicijā

Gundega Grīnuma, *Viņpus Alpiem*, apgāds „Mansards”, 2017. g., 968 +16 lpp.

Šī nu ir smagākā grāmata, kādu vien savā mūžā no sākuma līdz beigām esmu izlasījis. Mani pasta svariņi to negribēja ņemt pretī, bet miesas vai čemodānu svāri rādīja divus kilogramus, nedaudz plūs vai minus. 968 numurētās lappuses vēl papildina 16 krāsu foto lappuses uz krīta papīra, tāpēc lapušu kopskaits jau tuvojas tūkstošim. Ķeroties pie lasīšanas, allaž bija jāpārliet, vai būs ērtāk sēsties klubkrēslā un turēt grāmatu klēpī, jeb vai sēsties pie rakstāmgalda un ļaut tās svaru izjust galda virsmai, pašam tikai pāršķīstot lapas. Interesanti, vai autore un apgāds tika apsvēruši iespēju bagātīgo lasāmvielu un skatāmvielu (daudzi attēli!) sadalīt divās daļās un iepriecināt lasītāju ar divām grāmatām vienas vietā?

Bet ja smags ir Gundegas Grīnumas *Viņpus Alpiem* materiālais, fiziskais veidols, tad grāmatas saturs jeb gars, Vecā Stendera vārdiem runājot, pacilā arī lasītāja garu. Šoreiz Poruka vārdiem runājot, tas paceļas gluži vai augstumos, kur debess telts... Pētniece, uzmanības centrā likdama Raiņa un Aspazijas gaitas dzejniekpāra 14 trimdas gados (1906–1920) Šveicē, līdztekus notēlo viņu darbo-

šanos fonu teju vai nepārspējamā spilgtumā. Segvārdu valkātāji Artūrs Nagliņš un viņa dzīvesbiedre Amālija Herkira liekas saplūstam ar savu dzīves vietu Kastaņolu pie Lugano ezera kaut kādā nedalāmā vienībā, pat ja dzejnieku uz savrupību orientētais temperaments viņu vedina no Tečīnas kantona ļaužu sabiedriskajām izdarībām mēreni izolēties.

Gribētos apgalvot, ka tieši fona izziņējums ir grāmatas gods un lepnums. Vesela nodaļa veltīta Nagliņu pirmās dzīvesvietas Kastaņolā, Karlo Kataneo nama, saimniekam Pāčekam, “pēc nodarbošanās – viesnīcniekam, pēc aicinājuma komediantam, blēdim un krāpniekam”. (253. lpp.) Pāčeka personā redzama daļa tās pasaules krāšņuma un dīvainību, kas atklājas ziemeļeiropiešiem, nonākot “viņpus Alpiem”. Cita nodaļa atvēlēta mākslinieku, filozofu, dabiska dzīvesveida piekopēju, dīvainu apmetnes vietai Patiesības kalnam, kuŗa apkaimē Rainis nonācis kādā ceļojumā pa Šveici, kaut viņam ar Aspaziju nekādu sakaru ar šiem cilvēkiem nav bijis. Kā piekabināt Raini plašajam Patiesības kalna aprakstam? Grīnuma raksta:

No prāta neiziet kāda uzmācīga doma: varbūt tieši uzkāpšana Monte Veritā virsotnē un tur aizsākts dialogs ar dzīviem, nevis iedomātiem domubiedriem un domu pretiniekiem būtu sekmējis ģeniālā latvieša Raiņa starptautisko atpazīstamību un varbūt pat pavēris ceļu uz to, pēc kā viņš ilgojās visvairāk, – uz ieiešanu pasaules literātūrā. Un, ja Kastaņolas savrupnieks nebūtu palicis imūns pret Patiesības kalna vilinājumu, varbūt šodien mums tomēr būtu savs Nobela prēmijas laureāts literātūrā. (642. – 643.)

Par Nobela prēmiju runājot, grāmatā daudz vietas atvēlēts arī

tās laureātam, vācu rakstniekam Hermanim Hesem, kuŗš arī ilgu laiku dzīvojis pie Lugano ezera, kaut nekur nav nekādu rakstisku liecību, ka viņi ar Raini jebkad būtu tikušies. Varbūt abi rakstnieki dienu gaitās kaut kad tomēr saredzējušies, gan viens otru nepazīdami, tā domā Grīnuma.

Ja dažs varētu iebilst, ka tiklab Hese, kā arī Patiesības kalns ir grāmatā it kā aiz matiem ievilkti, šie ekskursi tomēr labi iekļaujas autores pamatkonceptijā: grāmatas virsraksts taču nav “Rainis un Aspazija trimdā”, bet gan plašāks, vairāk ietverošais *Viņpus Alpiem*.

Grāmatā lasām, cik pieticīgos apstākļos savās divās Kastaņolas dzīvesvietās dzejniekpāris mitis, no kā izticis, ar ko sirdzis un kā ārstējies, kā vadījis ikdienu, ar ko ticis un no kā vairījies, ko literārā plāksnē rakstījis, kam rakstījis un no kā saņēmis vēstules, kādi cilvēki no dzimtas puses un citurienes pa reizei atbraukuši ciemos... Lasītāja acij tiek ne vien dažādu personu un Kastaņolas un tās apkārtnes vietu fotoattēli, bet pat rokkrakstu un vēstuļu fragmentu un rēķinu nobildējumi. Grāmatas beigās vesela rinda sarakstu: Raiņa un Aspazijas Kastaņolas laikā sarakstīto un publicēto darbu uzskaitē, abu vārdu, iesauku, segvārdu, pseudonimu un to rakstības variantu saraksts (Rainim tādu 40, Aspazijai 25!), abu latviešu ciemiņu, apmeklētāju un kaimiņu saraksts, viņu Kastaņolas paziņu rādītājs un tā joprojām. Grāmatā minēto personu rādītājs aizņem kādas 50 lappuses.

Gundega Grīnuma daudz atsaucas uz Raiņa vispirms 1928. gadā izdoto atmiņu grāmatu *Kastaņola*, uz padomju gados publicētajiem Raiņa *Kopotajiem rakstiem*, uz Raiņa dienasgrāmatām un vēstulēm un pulka citiem avotiem. Kā atbildīga zinātniece viņa

vaļširdīgi atzīstas, ka palicis vēl daudz no avotiem neatbildamu jautājumu, un min, kādas atbildes varētu būt visticamākās. Šur tur viņa pielabo agrāk publicētus datus un pārībda *Kopotajos rakstos* padomju laika diktētus akcentus.

Cik daudz būtiska jauna atrodam Grīnumas 2017. gada mamutsējumā? Protams, rainologi uzies mazāk nekā iesācēji. Kā Raiņa un Aspazijas svarīgāko sacerējumu, bet mazāk viņu biografisko detaļu pazinējs guvu pa dažam neparedzētam iespaidam. Kauns atzities, bet vai nu nekad nezināju, vai bija pagaisis, ka Rainis 1905. gada nogalē (ne jau jaunības trūkumā, bet 40 gadu vecumā!) piedalījies Biržas bankas aplaupšanas plānošanā, lai varētu financēt kādus pret cara valdīšanu vērstus revolucionārus mērķus. Kārlis Skalbe savās atmiņās par Raini dzejnieka apvainošanu nosaucis par neglītākajiem meliem: *Rainis šādās lietās nevarēja ņemt pat morālisku līdzdalību, jo arī revolūcijā viņu vadīja augstāki ētiskas tīrības principi*. Tomēr Grīnumas izskatītie citi avoti vieš viņā domas, ka bankas aplaupitāja birka, kas Rainim tikusi piekabināta, nav bijusi bez pamata. Manu kaunu par tā visa nezināšanu mazina Grīnumas vērtējums, ka bankas aplaupšanas nodoms *ne vien piecdesmit padomju gados, bet literātūrā par dzejnieku līdz pat mūsdienām palicis pietiekami neizgaismots*. (214. un tālāk.) – Dzejniekā, kas gadus vēlāk patriotiski sveicis “brīvo Latvī, brīvas tautas auklētāj” izskatās iemītam pavisam cita dvēsele, kad viņš 1907. gadā dienasgrāmatas ierakstā prātojis, vai labāk nepāriet uz rakstīšanu vācu vai krievu valodā, jo *latviešu literātūra var beigties, lasītāju aptrūkt, jo kam interese?* (275.) Tāda pati grūtsirdība Raini māt vēl 1918. gadā: *Priekš kā lai vairs latviski*

raksta? (826.) – Pārsteidz dažu Raiņa Kastaņolā rakstītu vēstuļu melnrakstu nobildējumi. Var saprast, ka pret sevi un saviem lasītājiem atbildīgs literāru darbu sacerētājs vēlas sasniegt maksimālu precizitāti, bet kā ir ar privātām vēstulēm? Vai Rainis jau Kastaņolas laikā apzinājās sevi esam tik lielu, ka katrs viņa sīkākais rakstgals reiz tiks izpētīts ar lupu un nodrukāts grāmatā?

Par laiku pēc Nagliņpāra mājbrauces (autore iecienīts saliktenis!) no Šveicijas (viens no sava laika Šveices apzīmēšanas variantiem!) grāmatā lasāms maz. Atzīmēta Raiņa 1928. gada īslaicīga atgriešanās savās vecajās trimdas takās. Vērtīgas ziņas par dzejniekpāri Kastaņolā kāda Latvijas literāte vēl 1989. gadā ieguvusi no tobrīd jau gandrīz 90 gadus vecā Dantes Bertoljo, kas dzejniekus vēl atcerējies no saviem puikas gadiem.

Nav aizmirsta, ja arī nav sevišķi izcelta, trimdas loma Raiņa un Aspazijas piemiņas uzturēšanā. Pieminēti Ziemeļblāzmas apgādā izdotie Raiņa *Raksti*. Ir atsaucies uz Veltas Rūkes-Draviņas Zviedrijā sarūpēto Raiņa un Aspazijas gadagrāmatu (1967–1981). Reveranss nodots ilgus gadus Vīnē dzīvojušajam juristam Nikolajam Valteram, “Raiņa un Aspazijas piemiņas iemūžināšanas entuziastam laikā pēc Otrā pasaules kara”. Tomēr ne ar pusvārdu nav pieminēts cits trimdas jurists un dzejnieks Kārlis Dzelzītis, kas laikā ap 1970. gadu populārizēja domu par dzejniekpāra (jeb vai tikai Raiņa?) godināšanu, ceļot tam Kastaņolā Kataneo nama tuvumā pieminekli. Laikam tika pasākta pat ziedojumu vākšanas akcija pieminekļa celtniecībai. Kas notika: vai pieminekli beigās uzcēla, neuzcēla? Vai kāds atceras un pastāstīs?

JURIS ŽAGARIŅŠ

Vāka dizaina pamatā ir Fridriha Milta (1906–1993) zīmējums ar ogli – skats no viņa dzīvokļa loga Elles ķēķī (*Hell's Kitchen*), Ņujorkā. Tas ir viens no daudziem Milta mākslas darbiem, kas pagājušo rudenī bija izstādīts Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā; vēl septiņi citi mākslas attēli šai JG numurā pavada LNNM izstāžu

kuratores Daces Lambergas rakstu par mākslinieka dzīvi un daiļradi.

Ar visjaunākajiem dzejas sacerējumiem uzstājas Mūža balvas laureāti literātūrā Leons Briedis un Uldis Bērziņš. Ar dzeju un ar fragmentu no topošā romāna *Alīdas dzīve* šajā žurnālā debitē trīs dzejas grāmatu un romāna *Dzimuši Latvijai* autore Rūta Mežavilka. Stāstā “Lielās piedošanas diena” Ilze Lāce-Verhaeghe ar sardonisku humoru attēlo Eiropas globalizētās sabiedrības pilsoņus, kuri pulcējušies kādā iekšzemes ostas pilsētā Beļģijā, lai baudītu gadskārtēju izpriecās laivu parādi un sekojošu mielastu un balli. JG līdzredaktore Lāsmas Gaitnieces stāstījums “Dziednīca koka barakā” ir fragments no viņas jaunākās grāmatas *Dziednīca pie jūras. Versija par Liepājas medicīnas vēsturi* (izdots Rīgā, SIA VESTAL-K serijā *Laika grāmata*).

Latvijas Universitātes Literātūras, folkloras un mākslas institūta vadošās pētnieces Ingūnas Dauk-

stes-Silasproģes ieskats Jāņa Jaunsudrabiņa ikdienā trimdā Vācijā liecina, ka “Jaunsudrabiņa trimdas laiks iekodēts vārdos – *Piemīni Latvijai!*” Viņam pagātnes mantojums ļāva izturēt tagadni.”

Amerikas Latviešu Mākslinieku apvienības (ALMA) biedru un atbalstītāju gadskārtējo saietu apraksta JG mākslas redaktore kopš 2010. gada, ALMA's priekšsēde Linda Treija. Šogad sarīkojums bija veltīts Ģirta Puriņa piemiņai, kuŗš pats bija ALMA's priekšsēdis 12 no tās 39 pastāvēšanas gadiem. Puriņa glezna *Izeja Nr. 9* (1986) fotoreproducēta šī numura pirmajā lappusē.

Vēstures nodaļā JG līdzredaktore, Stokholmas Universitātes mācībspēka Lilitas Zaļkalnes pētījums “*Dzimtenes Balss* pielikumī” ir par Padomju Latvijas režīma mēģinājumiem ietekmēt trimdnieku politisko nostāju ar literāriem izdevumiem, kuŗi nebija pieejami dzimtenē esošai tautai.

Sava pētījuma “Latvijas Padomju Rakstnieku savienības valdes

ietekme uz literāro procesu” sestajā turpinājumā un noslēgumā Madara Everone secina, ka laika posmā 1956–1969, par spīti periodiskiem stingru represiju un cenzūras uzviļņojumiem, Latvijā noturējās stipra, radoša literārā kultūra.

Atmiņu nodaļā Saeimas deputāts, Latvijas Ārpolitikas institūta dibinātājs un goda direktors Atis Lejiņš atskatās uz bērnību Austrālijā, Melburnas priekšpilsētā.

Publicists un mediju personība, neatkarīgais žurnālists Otto Ozols (istā vārdā Mārtiņš Barkovskis) 2017. gada aprīlī nostaigāja 480 km garo Katalonijas ceļu *Via Catalana*, lai demonstrētu savu personīgo atbalstu kataloniešu centieniem panākt neatkarību no Spānijas. Šai numurā Ozols dedzīgi aizstāv Katalonijas neatkarības ideju.

Grāmatu nodaļā trīs recenzijas un Vitas Gaiķes sakopots jaunizdevumu apskats. Juris Šlesers par postmodernu literāru mākslas darbu novērtē Ināras Vērzemnie-

Jaunā Gaita ziemai

ces angļu valodā rakstīto *Among the Living and the Dead* (*Starp dzīvajiem un mirušajiem*) – savas dzimtas likteņu stāstu un memuāru. Lāsmas Gaitniece atzinīgi novērtē divas grāmatas: (1) Kristīnes Ulbergas romānu *Tur* (no Dienas Grāmatu serijas *Mēs, Latvija, XX gadsimts*, un (2) Dženijas Rūnijas *Sarkanā Džoana* (*Jenny Rooney, Red Joan*) no angļu valodas tulkojumu stāstu par slaveniem britu spiedzi, kuŗa ilgu laiku strādājusi Padomju savienības labā.

Nodaļā “Slidenā slīpe” Juŗa Žaģariņa tulkota dzejproza no Metju Minikuči (*Matthew Minicucci*) dzejgrāmatas *Small Gods* (*Mazi dievi*).

Jaunās Gaitas ziemas numuru var atrast daudzās Latvijas bibliotēkās. Par lētu naudu to var nopirkt Jāņa Rozes grāmatveikalos, *NicePlace* veikalā un Latvijas Okupācijas mūzeja grāmatgaldā. Par abonēšanas kārtību rakstiet e-vēstuli juris.zagarins@gmail.com vai zvaniem +1 413 732-3803, vai arī skatiet mājaslapu jaunagaita.net.

Latvija tagad ir manas mājas

Eksprezidente Vaira Vīķe-Freiberga intervijā Dacei Terzenai (Latvijas Mediji)

Bijusī Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga atzīst, ka runa pie Brīvības pieminekļa 18. novembrī Latvijas prezidentam, viņasprāt, ir smagākais pienākums visā gadā. "Astoņu gadu garumā, būdama prezidente, katru novembri es nopietni pārdomāju, ko šogad vajadzētu akcentēt, no kāda leņķa pievērsties mūžīgajiem jautājumiem, kas, protams, 18. novembrī ir jāatgādina."

Arī tāpēc viņa ar vislielāko interesi klausījies Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa svētku runu mūsu valsts 99. dzimšanas dienā. Šajā Latvijai īpašajā mēnesī eksprezidente, kuŗa 1. decembrī svinēja nozīmīgu dzīves jubileju, atgādina par demokrātisko vērtību nozīmi un aicina tās novērtēt, aizstāvēt un izmantot.

Par Latvijas valsts attīstību runājot, esat teikusi: nepietiek no mainīt valdības un iekārtas. Jāmainās pašai tautai arī. Vai un kā esam mainījušies, kopš atguvām neatkarību?

Diezgan daudz un diezgan strauji, ja raugāties uz valsti kopumā. Tāpēc ka pāreja no padomju sistēmas uz neatkarību prasījusi dziļas un būtiskas izmaiņas un milzīgas pūles. Šādām pārējām vienmēr ir sava sociālā cena. Uzskatu, ka sociālā grupa, kas cieta visvairāk, bija pensionāri. Padomju sistēmā nepastāvēja nekādi pensiju fondi, un valsts kase, ko brīvā Latvijā pārņēma, bija tukša. Valstij vajadzēja uzņemties smago nastu no kopējā budžeta izmaksāt arī pensijas. Parasti valstis tam gatavoja, iekrādamas līdzekļus ilgu gadu garumā. Bet Latvijā notika ekvilibristika, mēģinot salāgot to, kas ikdienā ir vajadzīgs visiem, un to, ko var sniegt pensionāriem. Jāatzīst, ka lielai daļai vecākās paaudzes ir zināmi paradumi un domāšanas štampi, kas iegājušies mūža garumā, un šī uztvere grūti maināma. Viņiem dzelzs priekš-kara atvēršanās varēja būt stipri traumatiska. Arī vidējai paaudzei tā bija smaga nasta. Visvieglāk uztvert pārmaiņas bija jauniešiem un bērniem, kuŗi kopš tā laika piedzimuši. Viņi ir ienākuši jau citā pasaulē un tai pielāgojas. Šī pasaule arī nav nekāda debesmanna, un te negaida medus podi. Bet tieši kaitīgā padomiskā domāšana nenoliedzami iet mazumā, taču pilnīgi izzudusi nav. (...)

Kad 1999. gadā devāt Valsts prezidentes zvērestu, Latvijai vēlējāt mieru, drošību un saskaņu iedzīvotāju starpā. Un "lai nekļūtu lielāka tā plaisa starp tiem, kas pošas uz balli pilī, un tiem, kas nevar uz balli doties"?

Tas uzlabojums redzams zemāko ienākumu līmenī. Pensijas tomēr tiek indeksētas. Kaut dažkārt cipari, kurus valdība piedāvā, izklausās smieklīgi, gadiem ejot, tie summējas. Un cilvēki, kuŗiem ir absolūti neadekvāta pensija, var vērsties pašvaldībās pēc sociālās palīdzības. Manuprāt, tieši sociālās aprūpes līmenī ir noticis milzīgs progress. Es, piemēram, pazīstu kādu smagi slimu, vientuļu pensionāri, kuŗa mīt dzīvoklī piektajā stāvā, bet pie viņas vairākas reizes

1999. gads. Vaira Vīķe-Freiberga nule ievēlta par Latvijas Valsts prezidenti

nedēļā nāk sociālais darbinieks, viņu apkopj, viņas vajadzībām iepērkas, pavada uz slimnīcu. Bet par ārkārtīgo atšķirību starp vismazākajiem un vislielākajiem ienākumiem bažas un raizes ir visā pasaulē. Cik liela ir šī plaša, mēra ar tā dēvēto Džini koeficientu. Rietumu zemēs tas turpina augt. Bagātie paliek bagātāki, vairums nabago gan nabagāki nepaliek, bet trūcīgāka kļūst vidusšķira. Paradoksālā veidā tā notiek progresējošā pasaulē, kur attīstās tehnoloģijas un kur plaīsaī starp bagātajiem un nabagajiem vajadzētu sarukt. Bet nesarūk. Gan Rietumu zemēs ir pasakaini bagāti cilvēki, gan Ķīnā, gan nenoliedzami arī Krievijā. Īpaši pēcpadomju telpā ļaudīm bija radušās iespējas ļoti ātri kļūt stāvus bagātiem. No vienas dienas uz nākamo, dažreiz ar vienu parakstu.

Vai šie procesi arī nav viena no mūsdienu populisma politikas barotnēm?

Noteikti. Tīmeklī vērojot tās izrādīšanās lēkmes, varētu teikt, arī sliktās gaumes paraugus, ko demonstrē lielbagātāki, īpaši krievu oligarhi, to, kā Holivudas zvaigznes vai popmākslinieki svin kāzas Indijā par nez cik miljoniem, un tādā garā, cilvēki sāk skatīties uz savu dzīvi un domāt – vai dienā, kā viņš to var atļauties un kā tas nākas, ka es nevaru. Bet viņš varbūt visumā dzīvo labāk un ērtāk, nekā viņa vecāki un viņa vecvecāki jebkad dzīvojuši. Es to absolūti varu teikt par sevi. Mani vecāki un vecvecāki noteikti dzīvoja grūtākos apstākļos nekā es. Un man šķiet, reti kuŗš teiktu, ka ir otrādi. Amerikas sapnis vienmēr bija, ka mēs ar katru paaudzi kļūsim bagātāki un iesim uz priekšu, taču daudziem tas nav piepildījies un nu ir bēdīgā situācija, kuŗa, manuprāt, sekmējusi, kāpēc prezidents Tramps tika ievēlēts.

Šobrīd drāmatiski mainās pasaule un paši pasaules ekonomikas pamati. Un ir veselās industrijas, kas netiek līdz, nerunājot par

atsevišķiem cilvēkiem. Piemēram, kādreizējā auto industrijas citadelē Detroitā darbiniekiem bija vienas no lielākajām algām ASV, un viņus aizstāvēja spēcīgas arodbiedrības. Tagad tas viss ir beidzies. Kam ir tie lielie līdzekļi, vienmēr var izgrozīties. Nopirkt atkal kādu jaunu firmu, pāriet uz citu produkcijas veidu. Tā kā *Adidas*, kas kļuva bagāti, ražojot sporta apavus un apģērbus, bet nu tirgo smaržas. Man tas šķita gaužām nepievilcīgi, domājot, saprotiet, par ievalkātām sporta kurpēm un aromātiem... Bet tā tās lietas

par ļaunu nav nācis. Skaidri jāapzinās, ka praktiskās iemaņas būs visu laiku jāmaina. Tam var sagatavoties, maksimāli izkopjot sevi elastību, lai spētu reaģēt uz pārmaiņām. Pieņemt to...

Ekonomikas ministrija prognozē, ka Latvijā tuvākajos gados pietrūks tūkstošiem darba roku un te iepūds viesstrādnieki no citām valstīm. Kā viņi iespaidos mūsu jau tā sašķelto sabiedrību?

Tā kļūs aizvien raibāka. Piemēram, Zviedrija, kuru iepazinu, kad atsāku braukt uz Eiropu sešdesmito gadu beigās, bija pilnīgi cita

"Tiem, kam ir normāla inteligence, jādomā, kā pēc iespējas vairāk izglītoties, un ne tikai akadēmiskā nozīmē, kaut gan tas nevienam par ļaunu nav nācis. Skaidri jāapzinās, ka praktiskās iemaņas būs visu laiku jāmaina. Tam var sagatavoties, maksimāli izkopjot sevi elastību, lai spētu reaģēt uz pārmaiņām. Pieņemt to..."

notiek. Ekonomikas pārslēšanās no viena sektora uz citu.

Ekonomikā pārkārtošanās būs. Un tehnoloģiju dēmons, tas dzīns ir izlaists no pudeles. Un tam ir pašam sava attīstības enerģija. Tehnoloģijas un zinātnes progress, pat ja gribētu, mēs nevarētu aplāpēt. Robotizācija, automatizācija, mākslīgais intelekts turpinās atņemt darbu dzīviem cilvēkiem.

Kāda, jūsuprāt, būtu vispareizākā rīcības taktika, lai turētos laikam līdzī?

Tiem, kam ir normāla inteligence, jādomā, kā pēc iespējas vairāk izglītoties, un ne tikai akadēmiskā nozīmē, kaut gan tas nevienam

Zviedrija, nekā astoņdesmitajos. Tas pats sakāms par Franciju, Lielbritāniju.

Un kāda jums bija sajūta?

It kā būtu svešā zemē, kādā Afrikas vai Āzijas valstī, un tad uzreiz pamirkšķini acis: kur es atrodos. Tautu staigāšana notiek un notiks, lai ko ļaudis censtos darīt. Bet to, protams, vajadzētu kontrolēt. Izstrādāt principus, uz kādiem pamatiem tā notiek. Lai mazinātu spriedzi. Bet zināma spriedze tik un tā būs. Mūsu tautiešus, kuŗi dodas strādāt uz ārzemēm, arī balti klāti galdi uzreiz negaida. (...)

Nesen kaislīgu diskusiju izraisīja aicinājums pārskatīt lat-

viešu literatūras mācīšanas akcentus skolās – "cibiņi" un "daukas" netieši mudinot būt vājiem, slimiem, nespējīgiem. Tie nerosina būt pārtikušam, veselam, ar sārziem vaigiem, stipram un drosmīgam. Un jāceļ gaismā citi, iedvesmojošāki varoņi.

Manuprāt, šīs debātes prasa dziļāku intelektuālu bagāžu, nekā līdz šim tajās esmu manījusī. Iespējams, ka persona, kas tā izteikusies, savā jomā ir profesionāle, bet literatūrā gan ne. Lai lasītājs varētu ieinteresēties un dzīvot līdzī, ir vajadzīgi simboli, kas iedarbojas uz zemapziņu. Un šie simboli ietver arī paaudzēs izveidojušos priekšstatus, kas bērnam viņa izaugsmē palīdz risināt iekšējos konfliktus. Es ieteiktu izlasīt Bruno Betelheima grāmatu, kā pasakas un brīnumpasakas rosina fantāziju, iedarbojas uz zemapziņu un nāk par labu. Piemēram, kā tautas pasakās ganu zēns piemāna velnu. Šāds sižets zemapziņā rada sajūtu, ka ar pašu velnu vari iet cīnīties un to pievārtēt, un tāpēc nemaz nav jābūt milzīgam stipriniekam. Arī mazs, atjautīgs puīselis to spēj. Turklāt es kā bērns identificējos ar visiem varoņiem, ar visiem uzreiz! Bet tas nenozīmē, ka es gribētu visiem līdzināties. Tāpēc ka cilvēks nav tik šaurs un dumjš, tā identificēšanās ir dažāda. Attiecībā uz nabaga Cibiņu, domāju, ka tieši šādi tēli ir ļoti pamācoši, jo cibiņi un buņģi arvien ir mūsu vidū. Un pasaulē diemžēl nav taisnības. Kaut arī pēc tās cenšamies vaiga sviedros. Taču, lasot par Cibiņu, bērns viņam jūt līdzī, un tas palīdz viņā ieaudzināt līdzjūtību pret citiem. Man uzden šermuļus, ka ik pa laikam, un ne tikai Latvijā, skan aicinājumi literatūrai un tās radītājiem būt "dvēseļu inženieriem". Paskatieties, kā kādreiz avīzē *Literatūra un Māksla* uzviļņoja debātes par "pozitīvo varoni". Tikai tas darba tautai dos piemēru un uzmundrinājumu būvēt sociālismu. Un minētajā diskusijā atkal prasa, lai literatūra tiktu cenzēta jau citu ideoloģisku priekšstatu dēļ, neizprotot cilvēka psihi – gan apziņas, gan zemapziņas līmeni.

Tiesa, visi ir priedīgi par veselīgu bērnu sārziem vaigiem, bet man kā labdarības akcijas "Nāc līdzās Ziemassvētkos" patronesei rēgulāri ir bijis kontakts ar bērniem, kas nav tādi kā citi. Un ne tāpēc, ka viņi būtu lasījuši par Cibiņu, bet tāpēc, ka daba kaut kādā veidā bija kļūdījies. Taču viņi arī ir cilvēki ar dvēseli, sirdi un prātu. Un doma, ka mums vajadzētu slavināt tikai pozitīvo varoni, ir atbaidoša, jo uzstāda kādu stereotipu. Un tie, kas neieklaujas šajā stereotipā, vairs nav īsti pilnvērtīgi cilvēki. Tas ir ļoti bīstami.

Vai, jūsuprāt, nākamgad, kad svinēsīm Latvijas valsts Simtgadi, ievēlēsim labāku Saeimu?

O, tas tiešām atkarīgs no mums pašiem. Un no dialoga ar šodienas un topošajiem politiķiem. (...)

(Turpinājums 8. lpp.)

Latvija tagad ir manas mājas

(Turpināts no 7. lpp.)

Nākamajā pavasarī notiks Krievijas prezidenta vēlēšanas, kurās kandidēs arī Vladimirs Putins. Kā jūs viņu raksturotu?

Putins pats intervijās ir izskaidrojis, kas ir viņa dzīves dziļākā motivācija kopš bērnības. Tā ir Krievijas varenība. Toreiz, kad visi Padomju Savienību un Krieviju lika zem vienlīdzības zīmes, krievu tautas varenība vampīriski barojās no citām, apspiestām tautām. Piemēram, medaļas olimpīdās izcīnīja dažādu tautību, tajā skaitā latviešu, sportisti. Mēs, trimdnieki, 1976. gada Olimpiādas laikā rakstījām sašutuma vēstules Montrealas avīzei, ka latvietis Jānis Lūsis tās slejš bija nodēvēts par krievu šķēpmetēju. Putina un viņa pārstāvju retorika dažādās starptautiskās organizācijās ir tāda, ka padomju tautas, kļūstot neatkarīgas, krievu tautai darījušas pāri, ka viņi bija vareni un tad tas tika atņemts. Baltijas valstis viņiem atņēma iespēju bez vīzas braukt uz Jūrmalu vai kur citur Baltijas valstīs. Un es Putinam teicu, jā, bet daži labi bez vīzas brauca arī uz Sibīriju. Krievu tautai jau gadu simteņiem ilgi iestāstīts, ka viņiem vajag stingru roku, lai Krievija būtu varena. Pāreja no Padomju Savienības uz Krieviju bija ļoti smaga, psiholoģiskā ziņā daudz smagāka nekā Latvijā. Prezidents Putins ir solījis to labot, gādāt par Krievijas diženumu, un gatavs to lomu uzņemt.

Viņš ir trenēts un labi izglītotš čekists, labi māc spēlēt uz cilvēku jūtām, ļoti ātri atšifrēt cilvēka motivāciju, vājos punktus. Viņš provocē un ir kā chameleons, momentā var mainīt seju – te viņš ir bargais cars un skatās uz jums ar tādām blāvām beigtas zivs acīm. Uzstāj un mēģina jūs iebiedēt. Bet pēc tam izraida no telpas visus tulkus, ērti iesēžas krēslā un vācu

valodā ļoti sirsnīgi un jauki jums tērzē. Jā, cilvēks chameleons, bet ļoti apdāvināts, īpaši apmācīts citu politiķu vājību atrašanās, kas viņu manās acīs padara par pasaules mērogā ļoti vērā ņemamu personāžu, no kuŗa ir jāuzmanās un kuŗu nevar ņemt viegli. Viņš grib, lai viņu ņem nopietni. Un man šķiet, viņam ir taisnība, viņš ir jāņem nopietni. (..)

Jums ir ļoti intensīvs darba grafiks arī šobrīd. Kā rūpēties, lai vienmēr būtu labā fiziskajā un garīgajā formā? Kas jums ir vislabākā atpūta?

Ja atbraucu no kāda intensīva, fiziski grūta un tāla ceļojuma, man ideāli vajadzētu vienu dienu vienkārši izgulēties. Un palasīt. Un neko citu nedarīt. Es savā vecumā cenšos sev to atļauties. Jā, ar gadiem tā nasta kļūst smagāka. Jo ķermenis noveco. Man šobrīd vislabākā atpūta ir uz laukiem savā meža ielokā Kurzemē. Tur esmu ļoti laimīga. Tur rakstu un strādāju. Tur ir klusums un miers. Laukos neskatāmie televiziju, klausāmie klasisko vai tautas mūziku, darbojos vai nu ar telpaugiem, vai pa dārzu. Tad jūtu, ka pāris dienas tiešām veltītas atpūtai.

Vai esat domājuši par kādu mājas mīluli pēc suņa Fumiša un kaķa Oča?

Mums vairs nav neviena mājas dzīvnieka. Nav neviena, kas spētu suni divreiz dienā vest pastaigāt un aprūpēt pēc mājdzīvnieku labturības noteikumiem, bet man sunīša ļoti pietrūkst. Kaķa arī pietrūkst. Par to vēl ir cerības, ka varbūt kādu varētu paņemt, sevišķi, ja mūsu meita Indra arī iesaistītos. Mazdēlu Ivaru ļoti interesē akvārijs ar zivtiņām.

Kā izvēlaties grāmatas no milzīgā piedāvājuma? Ko no latviešu literatūras pēdējā laikā esat lasījusi?

Es nevaru aiziet gulēt, ja kaut ko neesmu lasījusi. Tas man ir jau no

seniem laikiem. Uz naktsgaldiņa stāv paprāva lasāmvielas kaudze, ko esmu sākusi lasīt, bet ne vienmēr pabeigusi. Laiku pa laikam man arī uzdāvina grāmatas. No latviešu literatūras manī lielu aizkustinājumu izraisīja Māras Zālītes autobiogrāfiskā grāmata "Pieci pirksti". Man lasot patiešām bija jāraud. Viņa tik trāpīgi ar bērna acīm apraksta latviešu tautas izsūtījuma traģēdiju. Cilvēkus aizveda prom no ziedošas Latvijas, un viņi atgriezās pavisam citā zemē.

Jūs jau arī kā pavisam mazu bērnu aizrāva svešumā.

Jā, visi jau domā, ka tikai lieliem sāp, bet sāp arī maziem, un pat ļoti. Lielie to ne vienmēr apjauš. Man svešumā tā pietrūka savu radu, sevišķi vecsmātes.

Vai tagad jums Latvijā ir izdevies iegūt vai atgūt māju sajūtu?

Tagad jā. Latvija ir manas mājas. Bet teikšu godīgi, ka man tāda sajūta vienmēr ar laiku attīstījās tur, kur es dzīvoju. Tas man šķiet tāds dabisks process. Kā dzīvniekam, kurš savā alā jūtas drošībā. Tāpat tu pieķeries vietai, kur tev ir dziļi vāciņi un kādu laiku dzīvo. Pēc tiem garajiem gadiem trimdā, kad vēl padomju laikā sākām braukt uz Latviju, kontakts ar Latvijas zemi bija absolūti minimāls, jo mūs jau uz laukiem nelaida. Mēs drīkstējām uzturēties tikai Rīgā, ar pavadoni Jūrmalā, Siguldā, viss. Un visas mājvietas, ko bērībā biju pazinusi, starplaiķā bija iznīcinātas. (..)

Cik jums iznāk tikties ar saviem mazbērniem, redzēt, kā viņi aug?

Man ar mazdēlu ir ciešāks kontakts, bet viņš jau arī tagad iet savās gaitās. Un, kad pārnāk no skolas, tad grib vairāk ar savu mammu runāt, nevis ar vecmammu. Dēls tagad atkal ir Platonē ar abām meitām, un man tīri attāluma dēļ iznāk viņu un viņa bērnus redzēt retāk. Bet mēs jau cenšamies vi-

sas dzimšanas dienas nosvinēt un ģimenes svētkos sanākt kopā. Taču diendienā es meitenes neredzu.

Vai jūs mazbērni nākotnē varētu Latviju izvēlēties par vietu, kur dzīvos un audzinās savus bērnus?

Es ļoti ceru, ka tā būs, bet domāju, ka bērniem jāļauj zināma brīvība. Ja vecāki viņiem pārāk daudz uzmācas, nekas labs nav gaidāms. Man patriotismu iedzina tajā bēgļu skolā Lībekā, bet man jau bija arī izveles, es varēju no tā atteikties, tomēr to neizdarīju. Bet izveles iespējai jābūt. Ir tāds joks par vienu skolmeistaru 19. gadsimtā, kad bērniem bija arī reliģija jāmacās. Reliģijas stundā bērnam prasa: vai tu tici Svētai Trīsvienībai? Un mazs, 8 – 9 gadus vecs puisītis, saka: nē, es nezinu, kas ir Svētā Trīsvienība. Es nesaprotu, un es tam neticu. Bet skolmeistars viņam: es tagad tevi ar rungu sitīšu, līdz tu sāksi ticēt Svētai Trīsvienībai! Manuprāt, ar rungu nevar ne to Svētās Trīsvienības, ne dzimtenes mīlestību iedzīt. (..)

Jums arī pārmet tieksmi pēc greznības, ka izmantojat iespējas, kas nav pieejamas katram pilsonim.

Nu redziet, latviešiem gadsimtiem ilgi no kungiem teikts, ka viņi visi ir nekam nederīgi, rupji, dumji, aprobežoti, vergi, kam tikai jāstrādā citiem. Ka nedrīkst savu degunu celt augstāk par citiem, stāvi pie ratiem, un par taisnību var arī baznīcā pērienu dabūt. Un tā ir viskrasākā zemas pašapziņas izpausme. Tās ir pāniskās bailes, ka kāds ar kaut ko varētu izcelties. Tas ir simptoms dziļam garīgam pašapziņas trūkumam. Diemžēl. Jo cilvēks, kuŗš jūtas par sevi drošs un par sevi pārliecināts, saprot, ka dažādos apstākļos viens izceļas, cits neizceļas, viens māc skriet ātrāk, cits lēnāk, kāds lec augstāk, kāds zemāk, kāds var dziedāt ope-

rā, cits nevar. Cilvēki ir ļoti dažādi. Ir dažādi darbi un dažādas atbildības, kas prasa zināmu kontekstu. Mūsu gadījumā kā demokrātiskai valstij paraugs ir citas demokrātiskas valstis ar gaŗāku pieredzi nekā mums. Jo mūsu valsts 100 gadi jau nav pilni 100 gadi. Un visur risina situācijas, ar kādām saskaras arī Latvija, tajā skaitā par privilēģijām bijušajiem prezidentiem. Vācijā bijušajam prezidentam Kristiānam Vulfam reiz apvaicājos, kādus sociālos nodrošinājumus viņš saņem. Viņš paguva būt prezidents pusotru gadu, un tad bija skandals, viņš pats atkāpās, sastrīdējās ar presi, konkrēti ar žurnālu *Der Spiegel*, tā vienmēr ir kļūda prezidentam. Es prasīju, vai viņš saņem pilnu pensiju. Viņš saņem absolūti pilnu pensiju. Un visas citas privilēģijas, kā jebkuŗš cilvēks, kuŗš atbilstoši likumam ir ievēlēts par prezidentu.

Zviedrijā nav prezidenta, tur ir karalis un karaļnams, kuŗus uztur... Kad es savas prezidentūras beigās aizbraucu uz Zviedriju atvadīties no karaļa, viņš atskrēja nosarcis un atvainojās, ka ir dažas minūtes par vēlu: otrā pils galā viņam bijis darbs ar komisiju, jo viņam jāgādā par 17 pilim, kas viņam personīgi pieder. Tā ir šausmīga nasta, viņš stāstīja! Ja kādreiz cilvēki sāk spriest, cik nedemokrātiska ir Latvija un cik demokrātiska ir Zviedrija, atcerieties par tām 17 karaļa pilim. (..)

Ko jūs gribētu, lai jums novēl dzimšanas dienā?

Veselību. Ja tev tā ir ļoti laba, tad esi Dievam pateicīgs un kop savu veselību, lai tā pēc iespējas ilgāk turētos. Vēlētos, lai man pietiktu spēka pabeigt dažus no rakstu darbiem, ko esmu iesākusi un iecerējusi.

(Publikācija tapusi sadarbībā ar nedēļrakstu *Mājas Viesis*)

LĀSMA GAITNIECE

Izcilajam Latvijas patriotam Kronvalda Atim – 180

Pirms 180 gadiem Priekules novada Krotas pagasta "Lejamīku" mājās drēbnieka ģimenē piedzima dēls, kuŗam liktenis bija lēmis īsu, bet ļoti spilgtu mūžu. Pirmo izglītību ieguvis pie Krotas ķestera, tad Mazlāņu pagastskolā, Durbes Špringlera privātskolā un pēcāk arī Liepājas augstākajā aprinķa skolā, ko naudas trūkuma dēļ nebija iespējas pabeigt. Jā, tas ir jaunlatviešu iesāktā darba turpinātājs, pedagogs, publicists, vairāku grāmatu autors un valodnieks Atis Kronvalds (1837-1875). Vīrs, kuŗš latviešu valodniecībā un pedagogijā atstājis neizdzēšamas pēdas.

Rūpes par latviešu valodu, tās tīrību un saglabāšanu līdztekus pedagogiskajam darbam bija A. Kronvalda lielākais aicinājums mūža garumā. Pirmo nopietnāko izglītību viņš guvis Liepājas aprinķa skolā, taču tās bibliotēkā latviešu valodā nav bijis pat nevienas grāmatas! Arī latviešu skolotāju semināros dzimtā valoda tika mācīta tikai vienreiz nedēļā. Kaut arī šādos apstākļos nākamais pedagogs ieguvis izglītību, viņā bija radu-

sies pārliecība, ka dzimtā valoda ne ar ko nav sliktāka vai mazāk vērtā par lielo tautu valodām. Kādā 1871. gadā A. Kronvalda rakstītā vēstulē lasāmas šādas rindas: "Man nav svētākas valodas par latviešu valodu, man nav mīļākas tautas par latviešu tautu. Tie acumirkļi ir priekš manim tie laimīgākie, kuros es spējis savas tautas labad kaut kādu soli spert" (citāts no O. Zandera grāmatas *Ko Kurzemes jūra un meži šalc.* – R.: Jumava, 2012. – 143. lpp.). Jāpiebilst, ka A. Kronvalds sarakstījis mācību grāmatu vācu valodā "Mazā vācieša pirmāis solis" (1863), taču tās ievadā norādījis, ka šo mācību līdzekli var izmantot vienīgi tie ļaudis, kuŗi labi prot un arī ciena savu dzimto valodu, bet nevis "puskokaļēcēji" jeb tā saucamie "kārķļu vācieši".

Viņš ir viens no pirmajiem latviešiem, kuŗš savu spēju robežās dzimto valodu mēģinājis arī pētīt, sekojot J. Alunāna un K. Biezbarža piemēram. A. Kronvalda personīgajā bibliotēkā atradās daudz grāmatu par valodniecības jautājumiem grieķu, latīņu, krievu, vācu un franču valodā, kā arī izdevumi

par sanskritu un senprūšu valodu un senās latviešu valodas vārdnīcas, piemēram, Gotharda Frīdriha Stendera "Latviešu leksikons" (1-2; 1789).

Valodniecībā A. Kronvalda lielākais nopelns ir daudzie viņa ieviestie jaunvārdi, bez kuŗiem mūsdienā latviešu valoda nebūtu iedomājama. Viņš līdzīgi kā Rainis no jauna spējis aktualizēt arī vairākus apvidvārdus un archaismus – vārdus, kas tolaik aktīvajā leksikā netika lietoti, jo šķita novecojuši, nevajadzīgi. Vai šodien latviešu valoda būtu pilnīga bez tādiem vārdiem kā *apstākļi, cēlonis, cietoksnis, dzeja, dzejnieks, gleznot, izglītība, izloksne, kauja, ķermenis, luga, māksla, nākotne, nolūks, pagātne, pilsonis, raksturs, skābeklis, sūtnis, tēvija, valde, vēstule, vēsture, viela, zinātne* un vēl daudziem citiem?

Attiecībā uz latviešu valodniecību A. Kronvaldam bija arī citi lieli plāni, kuŗus diemžēl neizdevās realizēt. Viņš vēlējās sarakstīt latviešu valodas lasāmo grāmatu, ieviest jaunu ortografiju un sastādīt jaunu latviešu valodas leksikonu. Savas aizrautīgās darbības

latviešu valodniecībā dēļ A. Kronvalds arī vairākkārt cietis, piemēram, nereti ticis nolamāts par valodas maitātāju un intrigu dēļ neieguva pagastskolu skolotāju semināra vadītāja amatu Valkā.

A. Kronvalds bija cīnītājs ne tikai par latviešu valodu un tautas pašapziņu, bet arī pedagogs ar lielo burtu. Viņš uzdrīkstējās atklāti kritizēt sava laika skolu sistēmu, norādīdams pirmām kārtām jau uz šim amatam nepiemērotajiem skolotājiem, kas "nebija derīgi ne pie suņu didiņas, ne vēl pie cilvēku bērnu dvēseļu apkopšanas, viņu audzināšanas un mācīšanas" (turpat: 146.-147. lpp.).

Daudzviet savās publikācijās un citos rakstos A. Kronvalds norādījis, ka jāceļ latviešu skolotāja prestižs un ka vajag sarūpēt atbilstošas mācību grāmatas. Runājot par pēdējo ieteikumu, jāpiemin, ka vairāku mācību līdzekļu autors ir A. Kronvalds pats. Piemēram, laikā, kad viņš apmeklēja pedagogiskos kursus Tērbatā, šis aktīvais skolotājs sarakstījis grāmatu "Dzimtenes mācība" (1867). Taču vairāku citu mācību materiālu sagatavošana viņam palikusi vien iecer-

ru limenī, ko A. Kronvalds nepaspēja realizēt pārgrās nāves dēļ. Par šīm iecerēm liecina rokrakstā palikušās piezīmes grāmatai latviešu valodas lasīšanā un fizikā, kā arī pasaules vēsturē, kuŗu A. Kronvalds bija plānojis rakstīt kopā ar Reini Kaudzīti.

A. Kronvalds daudz darījis arī latviešu skolotāju izglītošanā. Ar 1863. gadu pedagogi pulcējās pie viņa Durbes novadā. Turaidā skolotāju sanāksmēs A. Kronvalds bijis galvenais runas vīrs, līdz saņemmis aizliegumu uzstāties. Pat paralēli Pirmajiem vispārējiem dziedāšanas svētkiem Rīgā 1873. gadā A. Kronvalds organizējis skolotāju konferenci, kuŗā pats uzstājies ar plašu, cildinošu runu par latviešu kultūru, valodu un tautasdziesmu, aicinot folkloras apzināšanas darbā iesaistīt jauno paaudzi. Savukārt no 1867. līdz 1873. gadam A. Kronvalds aktīvi piedalījās skolotāju seminārā Tērbatā. Pēc tur pavadītajiem darba gadiem viņš pārcēlās uz dzīvi Piebalgā, kur arī pavadīja savus pēdējos gadus skolotāja amatā un, nesasniedzis 38 gadu vecumu, aizgāja Mūžības ceļos.

Vienot latviešus zem Daugavas Vanagu spārna

Daugavas Vanagu Vācijā priekšnieka vietnieks Vācijā Mārtiņš Bērziņš intervijā Ligitai Kovtunai

Mēs tiekamies skaistajā DV Vācijā īpašumā, latviešu mītnē Bērzainē, kas gada laikā, kopš te viesojos iepriekšējo reizi, ir kļuvusi vēl sakoptāka un skaistāka. Jūs bijāt viens no tiem, kuŗi noticēja un redzēja šai vietai perspektīvu.

Jā gan, aizvadītā gadsimta astoņdesmitajos gados vairāki vecākie organizācijas biedri bija pagalam skeptiski, citi vienkārši atzinās, ka nezina, ko iesākt, bet es, tolaik būdams priekšnieka vietnieks, pateicu – lūdzu, manā klātbūtnē neviens nerunājiet par vecumu un nespējību! Bankā turklāt vēl bija nauda, bija arī 80. gados ielikti pamati dzīvokļu mājai. Teicu – vai nu beram tos ciet un uzsējam virsū zālīti, vai tomēr ceļam augšā un pelnām naudu. Nāca arī kāds nozīmīgs ziedojums, un beidzot izšķīrāmies uzcelt četru dzīvokļu māju, kas tagad ienes naudu no īres maksām. Mēs bijām trīs uzstājīgi vīri, bez manis vēl Imants Balodis un Bērzaines pārvaldnieks Leons Mertens. Un mēs atminējamies pulkveža Viļa Januma savulaik teiktos vārdus: “Dēli, kad Latvija būs brīva, latvieši te pa ceļam iegriezīsies.” Tāredzīgs vīrs, un viņa vārdi piepildījās gan tikai pēc 40 gadiem. Labi, ka tas tika izdarīts, citādi nauda būtu vienkārši notērēta.

Un tad vēl kādu dienu vienā no mūsu sapulcēm ieradās Austris Grasis, līdzī atvedis jaunu Latvijas puisi Induli Bērziņu, kuŗš iesaistījās Vācijas Daugavas Vanagu darbā. Mēs, cilvēki jau gados, nolēmām – nekur taču nav rakstīts, ka uz DV Centrālās valdes sēdēm ir jāierodas tieši zemes valdes priekšniekam vai vietniekam. Nolēmām sūtīt Induli, kuŗš tolaik bija jaunatnes lietu referents. Viņš pārstāvēja mūsu intereses, apguva darbus, un 2008. gadā tika ievēlēts par Vācijas DV priekšnieku. (Līdz tam laikam – no 2002. līdz 2007. gadam priekšnieks biju es, tad īsu laiku Pēteris

Mārtiņš Bērziņš: “Jāatrisina jautājums, vai DV CV ir reģistrēta kā organizācija Latvijā, vai līdzīgi kā PBLA – ASV, bet ar Pārstāvību Latvijā. Manuprāt, tai jābūt DV delegātu Sapulcei no visas pasaules, kur katrs delegāts strādā savas zemes vārdā un uzdevumā, par galveno mērķi un uzdevumu paturot līdzšinējo – vienot latviešus visā pasaulē, informēt, stiprināt piederības jūtas Latvijai.”

Vīgants, nu esmu Induļa vietnieks.) Tolaik bija aktuāls arī jautājums par organizācijas mājaslapu, bet Indulis jau bija atvēris portālu *latviesi.com*, ko mēs sākam atbalstīt.

Šis laiks sakrīt ar laiku, kad latviešu īpašumi pasaulē lielākoties tika pārdoti. Bērzainē tomēr nolēmāt nepārdot.

Jā, beidzot vairākums tomēr nobalsoja, ka Bērzainē jāpastāv vēl vismaz 50 gadus. Pat diskusiju

vairāk nav, katrs iesaistās pēc savām iespējām, piemēram, es pats varu palīdzēt gan ar savām tehniskajām zināšanām, gan ar to, ka zinu ne tikai vācu valodu, bet arī vācu birokrātiju un likumus. Citkārt pat esam iztikuši bez advokāta algošanas.

Kā esi apmierināts ar Bērzainē gaitu?

Redziet, gadiem ilgi tika vien spodrināta fasāde, bet pats nams gluži vai “kliedza” pēc kapitālre-

monta. Aizvadītā gada rudenī to paveicām. Apakšstāvu bija skāruši plūdi, un nu pagrabstāvā, kur vecos laikos bija ogļu pagrabs, tagad ir omulīgs restorāns ar virtuvi, kuŗā saimnieko Rīgas kafējnīca *Lidojošā varde*, tātad ēdināšanas kvalitāte, gan brokastis, gan vakariņas un banketi ir profesionālā līmenī. Tika salabots jumts, nomainītas sapuvušās spāres, kā arī grīdas, kas zem vairākām tepiķu kārtām bija sākušas pūt un tādēļ visa māja smakoja. Rezultātā kopš aizvadītā pavasara Bērzainē atbilst mūsdienīgam viesu namam, kas uzņem viesus tad, ja namā nenotiek latviešu saieti. Starp citu, gada laikā Bērzainē norisinās ap 20 sarīkojumu, nākamvasar rīkojam 3x3 nometni.

Man bijis prieks vērot, kā uzplaukuši Straumēni, kā joprojām dzīve virmo leģendārajā Londonas *Queensborough Terrace 72*, kā zeļ Indianapolises DV centrs. Un bēdīgi noraugos, kā Rīgā nīkuļo Slokas ielas īpašums... Kāpēc?

Nekritizēšu un nedošu nelūgtus padomus, tikai izteikšu savas domas – manuprāt, Latvijā Vanagi ir nogurdināti strīdos un nesašķaņās, viņu apvienošanās bijusi vien formāla un vispār – Daugavas Vanagiem Latvijā ir citas intereses. Tai pašā laikā, kad ziedojumu saņēmām mēs, divtik lielu

niekiem. Protams, mums ir jāpalīdz, un mēs turpināsim atbalstīt leģionārus, mazturīgos, bārenus. Protams, Vācijā bija pilnīgi cita situācija – Vācijas valsts sniedza labu sociālo aprūpi karavīriem, tāpēc materiālā palīdzība nebija galvenais mērķis. Vācijas Vanagu prioritāte bijusi kultūra, izglītība.

Biju jau dzirdējusi, ka esat “opozicionārs”...

Jā, jā, savulaik mani arī izslēdza no Latviešu Kopības Vācijā – par “destruktīvu” rīcību, proti, nepiekritu priekšniecības uzskatiem. Bet nav jau tā, ka es vienmēr ietiepīgi paliktu pie savām domām – mani var pārliecināt, un es arī mēdzu savas domas mainīt. Taču – dodiet man pamatotus argumentus un praktiskus pierādījumus! Necenšos un nevaru sajūsmināt lielas masas, bet man vienmēr ir domubiedri.

Joprojām esmu DV nodaļas priekšnieks Virsburgā, decembrī svinēsim savas nodaļas 70 pastāvēšanas gadus. Virsburga bija pati pirmā, kur pēc Zēdelgēmas nodibināja nodaļu, jo tolaik 1947. gadā te dzīvoja 4000 latviešu.

Ko, balstoties uz savu pieredzi, sagaidi no jaunā DV priekšnieka, kuŗš sāks darbu ar nākamo gadu?

Pienācīgu darbošanos, kā to paredz DV Centrālās valdes noteikumi, proti, sakopot, koordinēt

Ieva Lehman, ilggadējā Vācijas Vanadze un atbalstītāja, izmanto mirkli, lai pārļapotu *Brīvo Latviju*

saņēma arī DV Latvijā, turklāt – ar konkrētu mērķi Slokas ielas galvenā nama renovēšanai, bet tas nenotika. Nauda tika ieguldīta blakusmājā un tā, ka tā nenes pietiekamu peļņu. Esmu pārliecināts, ja arī šī nauda būtu ieguldīta paredzētajam mērķim, vismaz būtu nams, ar ko lepoties. Nu daudz kas ir palaists vējā, ne tikai nauda, bet vēl kaut kas ļoti būtisks – iespēja cieši sadarboties paaudzēm. “Robežšķirtne” starp paaudzēm ir kļuvusi pārāk liela. Varbūt ir trūcis uzticēšanās?

Vispār, pēc manas pārliecības, ir pierādījies, ka Daugavas Vanagu galvenā darbības joma tomēr ir ārpus Latvijas. Latvijas valstij, tāpat kā ikvienai citai, pašai ir jāgādā par saviem pavalst-

darbību, nevis darboties kā vienai zemesvaldei, kā tas noticis līdz šim. Precīzāk – gādāt par labu sadarbību ASV, Kanadas, Austrālijas, Lielbritānijas, Vācijas, arī Latvijas un Zviedrijas starpā, ar visām zemēm, kur ir Daugavas Vanagi, jāveicina, lai tā darbotos visas pasaules, ne tikai Latvijas Daugavas Vanagu vārdā.

Jāatrisina jautājums, vai DV CV ir reģistrēta kā organizācija Latvijā, vai līdzīgi kā PBLA – ASV, bet ar Pārstāvību Latvijā. Manuprāt, tai jābūt DV delegātu Sapulcei no visas pasaules, kur katrs delegāts strādā savas zemes vārdā un uzdevumā, par galveno mērķi un uzdevumu paturot līdzšinējo – vienot latviešus visā pasaulē, informēt, stiprināt piederības jūtas Latvijai.

24. novembra vakarā Bērzainē viesu namā bija iegriezušies ceļojošie mūzikanti – čellists un aktrise, kuŗi ar savu programmu apceļo Vāciju un tuvējās valstis, mūzicējot un skandējot klasisko vācu dzeju. Attēlā mākslinieki kopā ar sava improvizētā koncerta Bērzainē darbiniekiem un viesiem (no kreisās) Mārtiņu Bērziņu, ERASMUS programmas praktikanti Noru Grēniņu, Lidiju Buhler, Bērzainē saimniekiem Āri un Inesi Aveniem un administrācijas darbinieku Tomu Gardneru

LU fonds atklājis Baltijas augstskolās pirmo ziedotni jeb ziedošanas bankomātu

Latvijas Universitātes (LU) fonds no 30. novembra sniedz iespēju ziedot LU projektiem un perspektīvākajiem studentiem vēl ērtākā un modernākā veidā, izmantojot jauno ziedošanas bankomātu jeb ziedotni, kas turpmāk atradīsies Galvenās ēkas foajē.

Ziedotne jeb ziedošanas bankomāts (angl. val. – *donation kiosk*) sniedz iespēju cilvēkiem veikt ziedojumu, maksājumu veicot ar savu bankas karti. LU fonds ir pirmie, kas šādu ziedošanas veidu ievieš Baltijas valstīs. Tajā ikviens tiek aicināts atbalstīt šos dažādus projektus, tajā skaitā topošo LU Absolventu taku, kuŗu plānots izveidot LU Botāniskajā dārzā. Ar jēdziena *donation kiosk* latviskošanu par ziedotni palīdzējusi LU Humanitāro zinātņu fakultātes studente, K. Morberga stipendiāte Līva Kukle.

LU rektors profesors **Indriķis Muižnieks** norāda, ka Baltijā pirmās ziedotnes atklāšana nostiprina LU kā ziedojumu piesaistes līderes vietu Latvijas augstskolu vidū. "Ir svarīgi uzsvērt, ka ziedojums LU zinātnes, izglītības, sporta un infrastruktūras projektiem portālā *ziedot.lu.lv* un ziedotnē reizē, ir arī ieguldījums Latvijas sabiedrībai kopumā. Mums jāturpina veicināt ziedošanas kultūru Latvijas sabiedrības vidū, lai izveidotu un nostiprinātu tādas pašas absolventu ziedošanas tradīcijas kādas ir, piemēram, Rietumeiropas un ASV augstskolās," tā LU rektors.

"Vai ziedotnes atklāšana Universitātes vestibilā izmainīs mūsu absolventu attiecības ar *Alma Mater*? Ticu, ka jā, lai arī skeptiķis-rūcējs norādīs, ka arī līdz šim varēja atbalstīt "Absolventu takas projektu", veicot naudas pārskaitījumu, kaut no kabatas tālrunā. Latvijas Universitātes fonda saime, dāvinot *Alma Mater* ziedotni, mērķē augstāk. Mums, kopā strādājot, jāpanāk, lai jaunā ziedotne kļūtu par ikviena no aptuveni 250 000 LU absolventu dāvināšanas totēmstabu, pie kuŗa vismaz reizi gadā pakavēties minūti un izpildīt vienkāršu rituālu. Rituālu savas pašapziņas celšanai un Latvijas attīstības nodrošināšanai. Vienkāršas darbības ar skaitļiem rāda: ikvienam no LU pēdējo gadu absolven-

tiem, dāvinot tikai 0,15% no saviem gada ienākumiem, Universitātes "Rakstu māja" Torņakalnā augšāmceltos jau nepilnos divos gados," uzsvēra LU fonda valdes priekšsēdis **Ivars Lācis**.

Savukārt LU Absolventu kluba valdes priekšsēdis **Mārtiņš Brencis** aicina ikvienu, kam LU ir ne vien diplomā, bet arī sirdī, atbalstīt šī brīža lielprojektu – Absolventu taku, kas atradīsies LU Botāniskajā dārzā. Kampaņas kulminācija paredzēta LU Absolventu dienā – 2018. gada 18. maijā. Absolventu taka būs sava veida ceļš, kas visies cauri dārzam, apvienojot dažādus labiekārtojuma elementus un vides objektus. Visā garumā taka mainīs savu raksturu no ēnainas līdz spilgtas saules apspīdētai. Tā

būs vieta, kur satikties. Vieta, kur vienuviet baudīt dabas krāšņumu, mākslu un kultūru. Projekts tiks īstenots, pateicoties LU absolventu un sadarbības partneru ziedojumiem.

Latvijas Universitāte dibināta 1919. gadā un ir lielākā un tradīcijām bagātākā augstākās izglītības iestāde Latvijā. Visas 134 LU īstenotās studiju programmas ir akreditētas. Tās 13 fakultātēs, 8 filiālēs un 21 institūtā strādā mūsu valsts vadošie speciālisti dabas, humanitārajās un sociālajās zinātnēs. Universitātes darbības mērķis ir kļūt par starptautiski atzītu Eiropas un pasaules nozīmes zinātnes universitāti, dodot ieguldījumu Latvijas tautsaimniecībā un sabiedrības ilgtspējīgā attīstībā.

Nodibinājums "Latvijas Universitātes fonds" darbojas kopš

2004. gada un ir respektabla filantropijas organizācija, kas rūpējas par izcilie, centīgiem studentiem, maģistrantiem, doktorantiem, pedagogiem, zinātniekiem, kā arī atbalsta izcilus izglītības, zinātnes, sporta un kultūras darbiniekus un projektus sadarbībā ar izglītību atbalstošiem mecenātiem un partneriem.

Latvijas Universitātes Absolventu klubs ir dibināts 2016. gada janvārī pēc augstskolas absolventu iniciatīvas. Kluba mērķis ir vienot LU absolventus, lai dotu universitātei savu pieredzi, zināšanas un resursus un kopīgiem spēkiem celtu universitātes diploma vērtību.

Plašāka informācija:

Brigita Zutere

Latvijas Universitātes fonds

+371 29197430

brigita.zutere@fonds.lv

ĪSZIŅAS

Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā (LNVM) uzsākta Latvijas simtgadei veltīta "Gadsimta albuma" veidošana, kuŗā var iesaistīties ikviens iedzīvotājs, ievietojot *www.latvijasgadsimts.lv* vēsturiskas fotografijas, kur redzami ģimenes vai dzimtas, darbinieku kopas vai organizācijas vēsturē svarīgi notikumi, personības vai vietas, kas tapušas no 1918. līdz 2018. gadam. Klāt jāpievieno to apraksti. Digitālais fotografiju albums būs arī viena no topošās izstādes "Latvijas gadsimts" sastāvdaļām.

Latvijas Okupācijas muzejs izsludinājis Latvijas simtgadei veltītu konkursu "Cilvēki – Latvijas novadu dārgumi", kuŗa mērķis ir atklāt plašākai sabiedrībai Latvijas novadu un pagastu cilvēkus, kuŗi gandrīz 100 gadu garumā devuši nozīmīgu ieguldījumu vietējās sabiedrības dzīvē. Konkurss noritēs trīs kārtās, un aicināti piedalīties 7. – 12. klašu skolēni. Tā nolikums: <http://okupacijasmuzejs.lv/konkurss>. Darbi jāiesniedz līdz 2018. gada 16. februārim.

Cēsu novada "Zvanniņu mājās" 17. decembrī notiks 3. Adventes un mācītāja Jura Čališa dzimšanas dienas svinēšana! Mūzicēs *Trio Mediante* – Māris Rozenfelds (*akordeons*), Zane Junkuna (*vokāls*), Aija Bērziņa (*vokāls*). Ikviens ir miļi gaidīts!

Daugavpils Vienības namam – 80! Tā koncertzālē 21. decembrī plkst. 18 notiks jubilejai veltīts Rīgas saksofonistu kvarteta koncerts "Netveramie sapņi". Savukārt Vienības laukumā pie mirdzošās Ziemeļsvētku eglis līdz 7. janvārim būs atvērts Rūku namiņš ar radošām darbnīcām un tikšanās ar Ziemeļsvētku vecīti, bet "Dzīvnieku sētā" gaidīs aitas, trusiņi, poniji, kazlēni, alpaki. **26. decembrī** plkst. 17 sāksies Ziemeļsvētku akcija "Iedegsim pilsētas sirdi!", lai spožā Ziemeļsvētku gaisma kā dzīvības un labestības simbols ienāk ikviena sirdī un dzīvē!

Zentenes pagasta Pastariņa muzejā līdz Ziemeļsvētkiem norisināsies Ziemas saulgriežu skoliņa, kur gan ģimenes, gan skolēni aicināti no dabas materiāliem darināt eglīšu un telpu rotājumus, ķekatu maskas, cept un rotāt piparkūkas. Vairāk informācijas pa tālruni: +371-28651091 vai www.tukumamuzejs.lv/pastarina-muzejs.

Valmierā 9. decembrī tika atklāts Ziemeļsvētku tirdziņš, bet Valmieras muzejs 21. decembrī plkst. 19 aicina Ziemas saulgriežus sagaidīt ar dziesmām, rotaļām, ticējumu teikšanu un laba vēlējumiem, ko rosinās muzeja tradīciju kopa "Griezes". **No 21. decembra** līdz Zvaigznes dienai Valmieras pils iekšpagalmu izgaismos instalācija "Gaismas raksti" – pils dārzā atdzīvosies koki, bet katru vakaru no plkst. 17 līdz 21 skanēs Ziemeļsvētku mūzika.

Sabīlē 9. decembrī notika IV Karstvēna svētki, kas šoreiz bija kā daļa no festivāla "Latvijas Goda aplis" – piedalījās gaismas projektā "Staro", kur tika izgaismots Sabīles slavenais Vīna kalns. **Durvis vēra radošo darbnīcu kafejnīca "Roziņu namiņš", kas darbosies līdz 2018. gada 6. janvārim.** Te varēs uzcept pankūkas un piparkūkas, spēlēt klavieres, būs arī koncerti, pasaku lasīšanas vakari, ceļojumu stāsti un spēles. Darba laiks: no plkst.13 līdz 19, brīvdienās no plkst. 10 līdz 20.

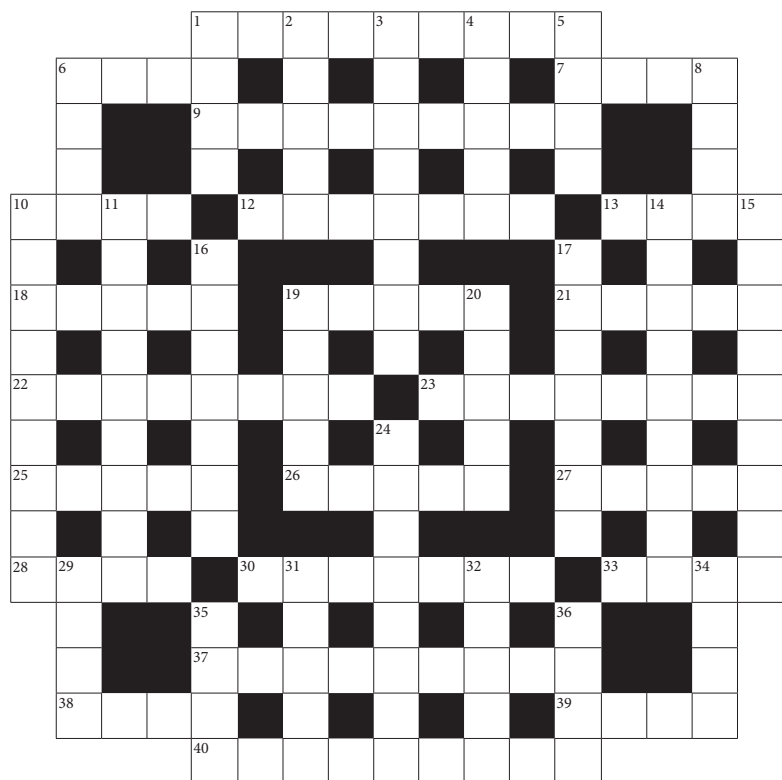
Alūksnes novada Sabiedrības centrā līdz 2018. gada 5. janvārim darbosies **Labdarības tirdziņš**, kur visi laipni gaidīti, lai atbalstītu fonda rīkotās labdarības akcijas.

Liepājas koncertzālē "Lielais dzintars" notika brīvprātīgo Liepājas jauniešu godināšana, kā arī titula "Jauniešu galvaspilsēta 2017" nodošana Madonai. Sarīkojumā apbalvoja Liepājas jauniešus, kuŗi veikuši brīvprātīgo darbu 2017. gadā, pasniedzot tiem īpaši sagatavotas balvas. Sarīkojumu rīkoja Liepājas pilsētas dome, Liepājas Bērnu un jaunatnes centrs "Jauniešu māja" sadarbībā ar Latvijas Zinātnes un izglītības ministriju.

Īsziņas sagatavoja **Valija Berkina**

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

stākas vietas purvā. 5. Saistīt. 6. Ūdens navigācijas zīme. 8. Donavas pieteka. 10. Pedagoģijas nodaļa. 11. Rakstnieces. 14. Mākslīgā āda. 15. Lietuviešu komponists (1867-1916). 16. No teikts, stingrs. 17. Apdzīvota vieta Pārgaujas novadā. 19. Ūdens tvaiku sabiezējums atmosfēras zemākajos slāņos. 20. Pilsēta Japānā Honsju salā. 24. Gaiteni. 29. Itāliešu dziedātāja (1843 – 1919). 31. Sarīkojumu deja. 32. Kambodžas naudas vienības. 34. Akcents pantā, skaņdarbā. 35. Vīrieša vārds (novembrī). 36. Čehu dziedātājs (1939).

Krustvārdu mīklas

(BL Nr. 46) atrisinājums

Līmeniski. 1. Kurpeji. 6. Vāgners. 10. Diena. 11. Posts. 12. Brīvā...13. Just. 15. Patiess. 17. Dace. 18. Platons. 20. Deglavs. 22. Čālis. 2. Krūza. 24. Vilks. 27. Sniķere. 28. Slidens. 32. Elba. 34. Serbija. 37. Sakē. 41. Ādams. 42. Ozoli. 43. Rājas. 44. Ateisms. 45. Traheja.

Stateniski. 1. Kopija. 2. Risks. 3. Elst. 4. Iduna. 5. Berķis. 6. Valgs. 7. Goba. 8. Eliza. 9. Slāpes. 14. Tradīcija. 15. Prot. 16. Segt. 17. Djagiļevs. 18. Prāts. 19. Serve. 20. Dūzīs. 21. Sekas. 25. Zevs. 26. Ciba. 29. Nepāla. 30. Ēbreji. 31. Sēlija. 33. Braše. 35. Emīrs. 36. Jaust. 38. Azote. 39. Īsts. 40. Hora.

Līmeniski. 1. Dzīvespriecīgs cilvēks. 6. Valsts galvaspilsēta Aizkaukazā. 7. Krievu rakstnieks (1897-1937). 9. Apdzīvota vieta Smiltenes novadā. 10. Spāņu gleznotājs (1904-1989). 12. Mīlākā. 13. Svinīgi dzejoļi. 18. No teikt datumu. 19. Anakardiju dzimtas koks. 21. Cilvēka rumpis. 22. Sporta veids. 23. Valsts galvaspilsēta Dienvidamerikā. 25. Ievistīt. 26. Aiviekstes pie-

teka. 27. Pavards. 28. Vitolu dzimtas koks. 30. Gaŗo distanču skrējēji. 33. Senas garuma mērvienības. 37. Itāliešu gleznotājs (1518-1594). 38. Indiāņu ciltis Peru 11. – 13. gs. 39. Tēls J. Raiņa lugā "Spēlēju, dancoju". 40. Krievu agrārreformators (1862-1911).

Stateniski. 1. Pilsēta Somijas rietumos. 2. Skaņas signālierice. 3. No neraudzētas mīklas gatavots pārtikas produkts. 4. Aug-

IN MEMORIAM

Dievam un cilvēkiem veltīts mūžs. In Memoriam monsinjors Pēteris Dupats

“Kungs ir mans gans, man netrūks nekā. Zaļās ganībās viņš mani gulda, pie rāmiem ūdeņiem viņš mani ved, manu dvēseli atveldzē, vada mani pa taisnības ceļiem sava vārda dēļ, pat ja iešu pa nāves ieleju, ļauna nebīšos, jo Tu esi ar mani, tavs zizlis un spieķis mani drošina. Ps.23:2-4

4. decembra rītā, savās mājās, mūžībā aizsaukts latviešu garīgās aprūpes direktors Eiropā emeritus monsinjors Pēteris Dupats.

Vēl pirms pāris nedēļām svinējām monsinjora Pētera Dupata deviņdesmit piekto dzīves jubileju, kad kopā pulcējāmies, lai suminātu mūsu Pēteri un sirsnībā pateiktos par viņa kalpošanu vairāk nekā piecdesmit gadu garumā. Viņa mūžs vienlaikus ir spogulis arī visas Latvijas vēsturei. Kurzemnieks, siksts dabā un dziļš savā ticībā – mūsu Pēteris, bez tituliem, bez greznības, rei-

zēm ass, taču vienmēr kopā ar savu tautu, kopā ticībā, kopā Kristus mīlestībā.

Pēc kaŗa monsinjors Dupats nonāk gūstā un no Vācijas tiek pārvietots uz Zēdelgēmas no-

metni Beļģijā, apstākļi nometnē ir šausmīgi, taču arī, par spīti smagajam darbam, nometnē viņš nekad nezaudē ticību, tā paliek stipra, nešaubīga un nesatricināma, tāpat kā mīlestība pret savu dzimto zemi un tautu. Mūža garumā monsinjors rūpējies par Dieva vārda sludināšanu latviešiem ne tikai Beļģijā, kur viņš 1953. gadā tika iesvētīts par priesteri, viņa kalpošana sniegusies arī pie latviešiem Nīderlandē, Francijā, Vācijā, Lielbritānijā. Dieva vārds tika sludināts un tautas dvēsele veldzēta līdz pat 2011. gadam, kad monsinjors beidza savu aktīvo kalpošanu, taču turpināja svinēt Svētās Mises veco ļaužu namā pie Nabadzīgajām māsām. Pie Nabadzīgajām māsām arī aizritēja mūža nogale, papildīta ar draugiem, Beļģijā dzīvojošiem latviešiem, luterisko draudzi, kuŗa nekad viņu nepa-

meta un paturēja tuvā redzeslokā.

Par mūža darbu Pēteris Dupats saņēmis pateicības gan no Latvijas, saņemot Trīszaigzņu ordeņa zelta goda zīmi, gan no Beļģijas, kur tās karalis Alberts II piešķīra bruņinieka ordeni Leopolds II. 2002. gadā pāvests Jānis Pāvils II iecēla viņu par Svētā Krēsla kapelānu un piešķīra monsinjora titulu. Savukārt 1994. gada 24. septembrī Jānis kardināls Pujats nozīmēja Pēteri Dupatu par ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu katoļu garīgās aprūpes direktoru.

Monsinjoru Pēteri Dupatu Mūžībā pavadīja 9. decembrī Briselē, Home Saint-Joseph kapelā. Apbedīšana viņa dzimtajā Alsungā notiks 15. decembrī.

Pēteris vienmēr paliks mūsu sirdīs un mūsu piemiņā. *Requiescat in pace.*

Mācītājs Rinalds Gulbis

SĒRAS

Mūžībā aizgājis mūsu ilgu gadu kaimiņš,
Česterfildas DVF priekšnieks

PĒTERIS VĪTIŅŠ

Dzimis 1924. gada 9. maijā Madonas apriņķa Liezeres pagastā,
miris 2017. gada 4. decembrī Lesterā, Anglijā

Tuvāk pie Dieva būt
sirds ilgojas...

Piemiņā viņu paturēs
Straumēnu muižas vadība un saime

Mūžībā aizgājis mūsu labais draugs

PĒTERIS VĪTIŅŠ

Dzimis 1924. gada 9. maijā Madonas apriņķa Liezeres pagastā,
miris 2017. gada 4. decembrī Lesterā, Anglijā

*Ja draudzības puķe zied ilgi,
Ir skumji, ka salna to skaŗ,
Bet mūžība atnākot saka –
Vēl atmiņa ziedēt tā var.*

Viņu sirsnībā atcerēsies
Sarmīte kaimiņu ciemā, Lidija un Glorija Rīgā

Mūsu mīļais

ROLANDS JECKALĒJS

Dzimis 1929. gada 23. janvārī Rīgā,
miris 2017. gada 10. decembrī Pītersfildā, Anglijā

*Pūt, vējiņi, dzen laiviņu,
Aizdzen mani Kurzemē!*

Viņu piemin
**sieva, meita, dēls, znots, mazbērni, mazmazbērni
un ģimene un draugi Anglijā**

Pievienosimies arī mēs!

Atsaucoties Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa aicinājumam, biedrība “Latvijas ģenerāļu klubs” 2015. gada 21. jūlijā izveidoja nodibinājumu *Valsts aizsardzības un patriotisma fonds “Namejs”*. Fondā darbojas bijušie Nacionālo bruņoto spēku komandieri – valdes priekšsēdis Raimonds Graube, valdes locekļi Juris Dalbiņš, Dainis Turlais, kā arī sabiedrībā zināmas personas – bijušais SAB priekšnieks ģenerālis Jānis Kaŗociņš, uzņēmējs, LMT (Latvijas mobilais telefons) vadītājs Juris Binde un akadēmiskās zinātnes pārstāvis, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Ojārs Spāritis. Goda padomes priekšsēde ir eksprezidente Vaira Viķe-Freiberga.

Fonda “Namejs” galvenie mērķi ir atbalstīt Nacionālo bruņoto spēku veterānus, kuŗi nodienējuši ilgus gadus NBS, un viņu ģimenes, saglabāt starptautiskajās operācijās bojāgājušo kaŗavīru piemiņu, kā arī veicināt patriotismu Latvijas sabiedrībā. Tā uzmanības lokā ir arī jauniešu militāri patriotiskās un ētiskās audzināšanas uzdevumi.

10. novembrī fonds “Namejs” sāka aktīvu darbu, lai īstenotu savus mērķus un uzsāktu līdzekļu vākšanu veterānu, kaŗavīru un viņu ģimeņu atbalstam.

Līdzekļi tiks uzkrāti fonda “Namejs” kontā. Pēc noteiktiem pieprasījumiem par līdzekļu piešķiršanu lems komisija, ko veidos kaŗavīri, zemessargi un NBS veterāni.

Fonds “Namejs” aicina ikvienu dot savu ieguldījumu, lai var atbalstīt veterānus, kaŗavīrus un viņu ģimenes!

ATCERIES SAVĒJOS!

Valsts aizsardzības un patriotisma fonds “Namejs”

Reģ. nr. 40008240249

Konta nr. SWED bankā LV45HABA0551040447334

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju

Nekropole.info arī materiāli,

veicot mērķa ziedojumus. Šis ir unikāls projekts, kuŗam nav analoga pasaulē. Mēs tveram pasaules aizejošo vēsturi, par centrālo asi, ap kuŗu viss griežas, liekot Latviju. Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuŗš gan darīs, ja ne mēs paši?!

www.nekropole.info!

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Gertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovska (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.
Pārstāvniece Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr.:
07788790952, e-pasts: tereze.bogdanova@inbox.lv

ABONEMENTA MAKSA:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 75; 12 mēnešiem GBP 145. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Liel-britānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 875; 12 mēneši SEK 1550.
NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKS-FÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Paziņojumus, sludinājumus, reklāmu sūtīt uz Rīgas redakciju. Abonentu administratore +371 26134315, red. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 155 eiro; 6 mēn. – 85 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts IBAN: DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF. Adrese abonēšanas jautājumiem: Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 85 eiro; 12 mēnešiem 155 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem 33 eiro, 12 mēnešiem 55 eiro.

Digitālā avīze – 55 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā GBP 3,50 (EUR 6) par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā – SEK 600.

Komerģiālie sludinājumi €7 (EUR 12) par 1 slejas cm. Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, inģiāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakģijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minģto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper

published by the Latvian Publishers Association,

Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011, Latvia

Iespiests: SIA ĒVEKO, Rīgā

SPORTS

SPORTS

SPORTS

BRIEDIS AR USIKU
BOKSĒSIES RĪGĀ

Maira Brieža un ukraiņa Oleksandra Usika cīņa pasaules boksa superserijas pirmā smagā svāra pusfinālā risināsies 27. janvārī Rīgā, 6. decembrī apstiprināja sacensības organizatori. Iepriekš neoficiāla informācija par cīņas rīkošanu Latvijas galvaspilsētā bija, tomēr rīkotāji to nesteidza apstiprināt.

Briedis ar Usiku tiksies ringā *Arēnā Rīga*, kur Latvijas bokseris septembrī ceturtdaļfinālā uzvarēja Kubas pārstāvi Maiku Peresu. Sacensību organizators Kalle Zauerlands slavēja gaisotni Brieža iepriekšējās cīņas vietā un prognozēja, ka Latvijas bokseri pret Londonas Olimpisko spēļu čempionu gaida līdzšinējā karjērā pārliecinoši grūtākā cīņa. Briedis par iespēju cīnīties Rīgā priecājās un pateicās līdzjutējiem par palīdzību arī nākamo dueli aizvadīt mājās.

“Tagad viss ir pakārtots, lai sagatavotos cīņai pret Usiku un janvārī sarīkotu lielu šovu,” rīkotāji citējuši 32 gadus veco Briedi.

Savukārt Usiks paziņoja, ka cīņas norises vieta viņam nav svarīga. “Rīgā būs 10 000 fanu, un tas ir lieliski. Fani var gaidīt divu pasaules čempionu interesantu cīņu,” pauda 30 gadus vecais Usiks.

MEDAĻOTĀS
TEIKVONDŌ MEITENES
MĀSAS TARVIDAS

Latvijas teikvondo cīkstone **Inese Tarvida** Bulgārijā izcīnīja Eiropas meistarsacīkšu sudraba medaļu. Viņas jaunākā māsa **Jolanta Tarvida** tika pie bronzas godalgas. Abas cīkstones startēja svāra katēgorijā līdz 57 kilogramiem. Inesei pirmā kārtā bija brīva, savukārt otrajā kārtā viņa ar 14:4 uzvarēja krievieti Darju Miņinu, sasniedzot ceturtdaļfinālu. Tajā viņa sīva cīņā vien papildlaikā pieveica pie-

redzējušo somieti Suvi Mikonenu, kuŗa divas reizes ir piedalījies olimpiskajās spēlēs.

Jolanta (no kreisās) un Inese Tarvidas

DUKURIEM BĪSTAMS
SĀNCENSIS

Latvijas skeletonists **Martins Dukurs** Pasaules kausa izcīņas posmā Vinterbergas trasē Vācijā izcīnīja otro vietu, taču šajās sacensībās tika aizvadīts tikai pirmais brauciens, jo laika apstākļu dēļ nācās atcelt otro. Savukārt Tomasam Dukuram pēc otrā brauciena atcelšanas nācās samierināties ar piekto vietu. Pasaules kausa izcīņas ietvaros vēra tika ņemts tikai pirmais brauciens. Pirmajā braucienā Martins Dukurs braucienā veica 56,68 sekundēs, tomēr dienvidkorejietim **Sunbinam Junam** izdevās ātrāks starts. Laika apstākļi neļāva aizvadīt otro braucienā. Vinterbergā pūta spēcīgs vējš un sniga, tāpēc žūrija pieņēma lēmumu sacensības neturpināt. Nav šaubu, ka Sunbins Juns Phjončanā būs pats nopietnākais pretendents uz uzvaru savā trasē.

BOBSLEJS

Latvijas bobsleja pilots Oskars Ķibermanis ar stūmēju Matisu Mikni izcīnīja astoto vietu Pasaules kausa izcīņas ceturtajā posmā Vācijā, Vinterbergas trasē. Oskars Melbārdis ar stūmēju Jāni Strengu šoreiz palika desmitie, bet Uģis Žalīms ar Dāvi Sprīngi ierindojās 11. vietā. Vinterbergas trasē pirmos braucienus iespaidoja mai-

nīgie laika apstākļi, kas ļāva vēlāk startējušām ekipāžām izcīnīt augstāku vietu. Ķibermanis/Miknis pirmajā braucienā bija astotais, aiz viņa sekoja Žalīms/Sprīngis, bet Melbārdis/Strenga bija 11. vietā.

Latvijas bobsleja pilota Oskara Ķibermaņa **četrinieks** Vinterbergas trasē Vācijā izcīnīja dalītu piekto vietu Pasaules kausa sezonas ceturtajā posmā, Oskara Melbārža kvartets šoreiz ierindojās 12. vietā. Ķibermanis, kurš pēc saviem iepriekšējiem rezultātiem nebija vadošo pilotu grupā, startēja ar 18. numuru. Tomēr pirmajā braucienā viņš spēja sasniegt labu ātrumu trases lejasdaļā un ieņēma septīto vietu, būdams labāks par Melbārdi.

Otrajā braucienā Ķibermanim dalīts piektais labākais laiks, kas ļāva summā arī ieņemt piekto vietu. To viņš dalīja ar austrieša Benjamina Maiera un kanadieša Krisa Springsa kvartetu. Savukārt Melbārža kvartets pirmajā braucienā ieņēma 12. vietu, otrajā bija desmitais, taču tas neļāva summā pakāpties augstāk.

LATVIJAS BIATLONISTI
PĀRSTEIDZ

Latvijas biatlonisti **Ilmārs Bricis**, **Oskars Muižnieks**, **Aleksandrs Patrijūks** un **Andrejs Rastorgujevs** izcīnīja augsto desmito vietu Pasaules kausa izcīņas otrā posma 4x7,5 kilometru stafetes sacensībās, bet uzvaru izcīnīja Norvēģijas kvartets. Latvijas komanda šajās sacensībās veica trīs soda aplū un izmantoja 12 rezerves patronas. Izcīnītā 10. vieta ir lielākais panākums pēdējo sezonu laikā. Latvijas biatlonisti uzvarētājiem norvēģiem zaudēja piecus minūtes. Iepriekšējā sezonā Latvijas kvartets tikai reizi iekļuva pirmajā divdesmitniekā, 2018. gada olimpisko spēļu mājvietā Phjončanā izcīnot 14. vietu.

Individuālajās sacensībās An-

drejs Rastorgujevs Hochfilcenē nopelnīja sešus soda aplū 12,5 km iedzišanas sacensībās, kas neļāva tikt augstāk par 23. vietu, Oskars Muižnieks savā dzimšanas dienā finišu sasniedza 52. pozīcijā. Sacensības notika puteni, kas šautuvē sportistiem radīja vāju redzamību, un īpaši slikti laika apstākļi bija trešās šaušanas laikā.

Latvijas biatloniste **Baiba Bendika** sniegtos laika apstākļos ierindojās 85. vietā 7,5 kilometru sprinta sacensībās. Bendika ugunsliņijā pieļāva trīs kļūdas, taču sacensību laikā viņa tā arī reāli nepretendēja uz iekļūšanu iedzišanā, kur var piedalīties 60 labākās sprinta biatlonistes. No uzvarētājas Bendika atpalika vairāk nekā trīsarpus minūtes. Kopumā sacensībās piedalījās 102 biatlonistes.

KAMANĪNAS

Latvijas kamanīņu divnieks Juris un Andris Šici Kalgari izcīnīja ceturto vietu Pasaules kausa izcīņas ceturtajā posma sacensībās. Oskaram Gudramovičam un Pēterim Kalniņam kļūda pirmajā braucienā beigās netraucēja summā ieņemt desmito pozīciju. Viriešiem individuāli labākais no Latvijas pārstāvjiem bija 12. vietu guvušais Rīks Kristens Rozītis.

DAIĻSLIDOŠANA

Latvijas Slidošanas asociācija (LSA) valdes sēdē ceļazīmi startam nākamā gada februārī gaidāmajās Phjončanā Olimpiskajās spēlēs piešķirusi daiļslidotājai **Diānai Nīkitinai**. Kopumā sezonā labāki rezultāti bija Angelikai Kučvaļskai, taču viņa cīnās ar veselības problēmām.

P. Karlsons

USYK vs BRIEDIS
ALI TROPHY | SEMI-FINAL | CRUISERWEIGHT

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas Evanģēliskās draudzes Ziemsvētku dievkalpojums **24. decembrī** plkst. 13 Rīgā, Akas ielā 13. Visi interesenti ir laipni aicināti pieiekties uz draudzes organizēto iesvētītes mācību. Pieteikumus, lūdzu, sūtīt uz info@redraudze.lv

ANGLIJA

DIJEVKALPOJUMI
ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), 29 *Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA*, svētdien, **24. decembrī**, plkst. 11 Ziemsvētku dievkalpojums.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

“**Straumēnos**”, Dārza mājā, *Catt-horpe Manor, Libourne Road, Catt-horpe, Lutterworth, LE17 6DF*, sestdien, **23. decembrī**, plkst. 15 Ziemsvētku dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Notinghamā, *Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley,*

NG8 5GH, svētdien, **17. decembrī**, plkst. 15 Ziemsvētku dievkalpojums.

APVIENOTĀJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ, svētdien, **24. decembrī** plkst. 14 Ziemsvētku vakara dievkalpojums.

ZVIEDRIJA

Zviedrijas Latviešu apvienība aicina uz gadskārtējo **Ziemsvētku tirdziņu** Stokholmā, *Wallingatan 34*, 5. stāvā (durvju kods 8591), svētdien, **17. decembrī**, no plkst. 13 līdz 16. Arī šogad tirdziņā varēs iegādāties svaigi vestus labumus no Latvijas, jaukas Ziemsvētku dāvanas (piem., amata meistares Ligitas Veigures adījumi), kā arī Eiropas latviešu laikraksta *Brīvā Latvija* izdoto 2018. gada kalendāru ar Latvijas mākslinieku gleznu reprodukcijām. Kalendārs ir vēltīts Latvijas Simtgadei, un būs arī atbalsts laikraksta izdošanai. Kalendāra cena 100 kr. Visi miļi gaidīti! ZLA Centrālā valde un Stokholmas nodaļa. Jautājumiem un informācijai – info@ZLA.se

***

UPSALAS ev. lut. draudzes Ziemsvētku dievkalpojums pirmdien, **25.**

decembrī, plkst. 11 Vindhemas baznīcā (*Vindhems kyrka, Vindhemsgatan 9, Upsalā*). Dievkalpojumu vadīs mācītāja Ieva Graufelde. Visi miļi gaidīti!

NORČĒPINGAS ev. lut. draudzes Adventa dievkalpojums svētdien, **17. decembrī**, plkst. 13.30 Hedvigas baznīcā (*Hedvigs kyrka, Tyska torget, Norrköping*). Draudzes mācītāja Dr. Normunda Kamergrauža homilija. Pēc dievkalpojuma sadraudzība ar bērnu priekšnesumiem un Ziemsvētku dziesmām. *Lūdzam ņemt līdzi groziņus svētku galdam*. Esiet aicināti un gaidīti!

VESTEROSAS ev. lut. draudzes Ziemsvētku dievkalpojums sestdien, **23. decembrī**, plkst. 14 Zvirbuliņa kapela (*Sparvens kapell, Kungsfågeltan 10B, Vesterosā*). Mācītāja Zilgme Eglīte. Pēc dievkalpojuma sadraudzība pie kafijas galdā. Visi miļi gaidīti.

STOKHOLMAS Ziemsvētku dievkalpojums svētdien, **24. decembrī**, plkst. 14 Somu baznīcā (*Finska kyrkan, Slottsbacken 2B-C, Gamla Stan, Stockholm*). Dievkalpojumu vadīs mācītāja Ieva Graufelde, pie ērgelēm Rūta Baumgarte. Dievkalpojumu kuplīnās Kristera ansambli tenora

IZĪRĒ precētam – pusmūža – pārim pusmāju 95 m² pie Lielā Baltezers, 20 m no krasta:

3 istabas, virtuve, vannas istabas, garāža, gāzes apkure.

18 km no Rīgas – Baltezerā, autobusa pietura (*Via Baltica*) pie vārtiem.

Zvanīt sestd./svētd. +371 67990845.

Bez starpniekiem.

Christer Wikmark vadībā. Visi miļi gaidīti!

INFORMĀCIJA par Zviedrijas latviešu ev. lut. draudzēm un dievkalpojumiem redzama arī mājaslapā www.draudzes.se

VĀCIJA

DIJEVKALPOJUMI

Briselē, Zviedru baznīcā, *Avenue des Gaulois 35, 1040 Etterbeek, Belgium*, **17. decembrī** plkst. 15 Beļģijas latviešu draudzes 3. Adventes dievkalpojums. Kalpos mācītājs Rinalds Gulbis un ērgelnieks Ivars Sprīngis. Dievkalpojuma laikā bērnu svētdienas skoliņas nodarbība Gata Svoka un Dinās Ribenas vadībā. Pēc dievkalpojuma kopīga Ziemsvētku iedziedā-

šana, piparkūku un karstvīna baudīšana baznīcas pirmā stāva zālē.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, *Butjadinger Str. 59*, **17. decembrī** plkst. 11 Ziemsvētku dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērgelēm Dr. A. Rosenbergs, ar Eglītes sarīkojumu plkst. 12.30 ciešos tautas deju kopa “Bandava” no Saldus, bērniem būs saldumu turzas un nodarbības. Vecāki lūgti pieteikt bērnus līdz 9.12. pie Aļonas *Scheffner* (alona.scheffner@gmail.com). Lūgums apmeklētājiem paņemt līdzi groziņus svētku cienasta koptaldam.

Eslingenā, Dienvidus baznīcā, *Suedkirche, Spitalsteige 3*, Pirmajos Ziemsvētkos, **25. decembrī** plkst. 15 Ziemsvētku svētdien (māc. Elmārs E. Rozītis) un sekojošs koncerts ar kopēju svinēšanu draudzes zālē.